Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr 39(45) Vilnius, šeštadienis, 1929 m. rugsėjo mėn. 14 d. II metai.

VILNIAUS RYTOJUS

Savaitinis politikos, visuomenės ir literatūros iliustruotas laikraštis.

Išeina šeštadieniais.

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Šv. Jono g-vė Nr. 8—1. Redakcija priima nuo 10 iki 12 val. Administracija priima 9— 2 val. po pietų.

REDAKCIJA straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintas korespondencijas ir smulkesnius straipsnius naikina. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams—4 auks., pusei metų—2 aks. 3 mėn.—1 auksinas. Atskiro numerio kaina 10 skat. **Užsienyje metams 1 doleris.** Užsisakyti galima nemažiau kaip 3 mėnesiams.

DEL RINKIMŲ.

Šią vasarą panaikino Švenčionių apskrityje Zablatiškės valsčių, kurį dalimis priskyrė prie artimiausių kaimyninių valsčių: Švenčionių, Kaltinėnų, Daugeliškio ir Melagėnų. Kodel padalino valsčių, tai tiesiog nesuprantama. Valsčius buvo didelis, valsčiaus kanceliarija buvo pačiam maždaug vidury, visiems buvo patogu, išskyrus keletą tolimesnių sodžių. Dabar, išskirsčius, yra labai toli į naujus valsčius, kas yra be galo nepatogu. Vilniaus krašte palikta prieškarinis valsčių didumas, bet pats valdymas žymiai pakitėjo.

Atrodytų, kad dabar valsčių savivaldybė turėtų būti daug savarankesnė kaip prieš karą, nes gyvename demokratinėje valstybėje. Bet demokratizmas ir laisvė nesuprantami tamsiems sodžiaus žmonėms. Jais pasinaudoja tik sodžiaus ponai, nes jie moka juos įvertinti ir pilnai panaudoti savo reikalams. Šituo dėsniu vaduojamasi mūsų valsčių savivaldybėse.

Kada prie Švenčionių, Kaltinėnų, Daugeliškio ir Melagėnų valsčių tapo priskirti Zablatiškės valsčiaus sodžiai, tai visoj Švenčionių apskrity įvyko valsčiaus tarybų rinkimai. Rinkimai išėjo labai keisti. Kodel taip atsitiko, tai paaiškinimas trumpas—žmonės nebuvo prie rinkimų prisiruošę. Kai kuriose vietose net nežinojo, kurią dieną įvyks rinkimai. Pavyzdžiui, dabartiniame Malagėnų valčiuje, Purvėnų šaltyšiaus rajone, renkant kandidatus į valsčiaus tarybą atėjo vos 22 rinkikai. Šitie 22 išrinko 11 kandidatų rinkikų. Kyla klausimas: kodel taip maža susirinko? ar tai žmonės visai nesidomauja, ar neturi laiko? Kad susidomėjimas rinkimais nedidelis, tai tiesa, nes žmonės yra tokios apatijos pagauti, jog jiems visa mažai rūpi. Bet kad laiko neturėjo, tai netiesa: rinkimai įvyko sekmadienį, kada visi laiko turi. Vėliau paaiškėjo, kad daugeliui visai nebuvo pranešta apie rinkimus. Atrodė, kad pranešė tik tiems, kurie rinko jiems iš anksto nurodytus žmones.

Štai tau ir savivaldybės! Renka žmonių atstovus, visai nesiklausdami, ar šitais atstovais žmonės pasitiki. Toks daiktas galimas tiktai pas mus. Matyt, kad vakarų kultūros nešėjai nepriaugę prie to, kad galėtų tą kultūrą kitiems įskiepyti, turbūt patys nėra dar ja persiėmę.

Išrinktos jau valsčių tarybos, tuojau bus viršaičių rinkimai. Kad gi nors čia tarybų nariai parodytų savo nusistatymą ir išrinktų viršaičiu (vaitu) savo žmogų, kuris, kaip žmonės sako, „laukan nežiūrėtų“. Bet kad ir išrinks savo žmogų vaitu, tai vistiek mažas džiaugsmas, nes tokis nepatvirtinamas kaip tai daug kartų atsitiko.

Šitie rinkimai liūdna pamoka, skaudžiausia mūsų gyvenimo karikatūra. Rinkimai buvo lietuviškiausiuose valsčiuose. Niekur nepridėta organizuoto darbo — nei žodžiu, nei patarimais, kaip šituose rinkimuose tinkamai susiorganizuoti. Nebuvo nieko padaryta, su mažomis išimtimis, kad užimti tinkamas lietuviams pozicijas. Del to ir išrinko žmones, kurie nemokės ir dažnai nenorės sodiečių reikalų tvarkyti ir jų teises ginti. Nors valsčiaus taryba ir nedaug turi reikšmės dabartinėse sąlygose, bet vis tik esant tinkamiems tarybos nariams, daugelyje atsitikimų sodiečių naštą galėtų palengvinti. Savo gerove tiek mažai rūpinames... Ar tai nėra keisčiausias nerangumas, tinginystė, miegas, kurio išvaryti iš savęs, net ir savo gerovei, nepataikom. Tikra gėda...

Nė viename lietuvių laikrašty nebuvo apie tai paminėta. Laikraščių kaltinti negalima, nes jiems nebuvo pranešta iš sodžiaus. Jeigu žinotų, be abejo paminėtų. Bet juk sodžiuj yra nemaža žmonių susipratusių, privalėjo jie apie tai pagalvoti ir daryti tinkamus žingsnius.

Mes papratome verkti, kai mums yra bloga, kai su mumis neteisingai elgiasi, skriaudžia. Bet papraskim geriau neverkti, o eiti prie savo pozicijų sustiprinimo kiekvienoje vietoje. Šeimininkaukime visur, kur yra galimybė. Kas tikrai žiūri savo reikalų, tas ir dirba, nesnaudžia. Tie žmonės, kurie nesidomavo rinkimais, nemanykime, kad snaudė. Jie visa padarė, kad savo žmones pravesti...

Už suorganizuotą rinkimų eigą galime kaltinti mūsų sodžiaus inteligentus ir šiaip susipratusius lietuvius. Jų pareiga buvo rinkimai suorganizuoti, jei patys nemokėjo, reikėjo daugiau prityrusių pasiklausti. Galima tiktai pasveikinti, kad moka taip gerai žiopsoti...

Kaip skaudžios yra panašios pamokos! Vis dar mokomės, bet ar tas mokslas ne per vėlus?.. Juk, rodos, jau galėjome išmokti. Tokias pamokas jau porą kartų turėjome.

Nepraleiskime nė vieno patogaus momento, jei tik galime savo padėtį pagerinti.

K. G—tis.

— Rusai ir kiniečiai visi smarkiau ima muštis. Mūšiai eina pasieny netoli Mandžūrijos gelžkelio. Abiejų pusių nuostoliai gana dideli.

— Tautų Lygos susirinkimas rinko narius į Tarybą. Išrinko Lenkiją Pietų-slaviją ir Peru.

— Ženevoje per Tautų Lygos posėdžius Strezemanas vel pajudino tautinių mažumų klausimą.

Plečkaitis suimtas.

Karaliaučiaus laikraščiai praneše: Rugsėjo 5 d. ketvirtadienį vieno dvaro darbininkai Stalupėnų apskr. (Rytprūsiuose) pastebėjo šešis įtariamus asmenis ir tuojau pranešė vietos policijai; ši apsupė miškelį, kuriame tie šeši vyrai buvo pasislėpę, ir visus suėmė. Suimtųjų vadas nenorėjo pasakyti savo pavardės ir tik tvirtino, kad turįs Vokietijoje gimines, pas kuriuos norįs apsilankyti; kiti jojo draugai ketiną vykti Argentinon. Pas suimtuosius rasta 2 šautuvai, 6 revolveriai, 6 rankinės granatos ir daug šovinių. Iškračiusi apylinkę policija rado dar paslėptą krūmuose pintinę su sunkiomis bombomis. Policija pradžioje maniusi, kad tai esą paprasti banditai; vėliau susekta, kad jie Vokietijon atvyko iš Lenkijos ir tuomet suimtieji prisipažino, kas jie esą. Tai buvo Jeronimas Plečkaitis su 5 draugais. Jie ėjo gelžkeliu (Karaliaučius — Kaunas) ir tykojo traukinio, kuriuo turėjo grįžti iš Genevos prof. Voldemaras. Plečkaitį ir ir jo sėbrus teis vokiečių teismas už nelegalų sprogstamosios medžiagos laikymą. Pasklydo gandų, kad Lietuvos vyriausybė pareikalaus Plečkaitį su sėbrais išduoti, kaipo kriminalinius nusikaltėlius. Kartu primename, kad Plečkaičio praeitis labai tamsi. Jis dar prieš, negu prof. Voldemaras tapo vyriausybės galva, tarnavo slaptoje Lietuvos policijoje ir įdavinėjo savo draugus socialdemokratus. Mes iš savo pusės primename, kad plečkaitininkų laikraštukas „Pirmyn“ tokią žinią užginčijo ir tvirtino, kad Plečkaitis yra tyriausis socialdemokratas ir geriausias jų kovotojas.

Plečkaitininkų vadas netikėtai pakliuvo į spąstus. Tačiau nereikia manyti, kad plečkaitininkams atėjo jau galas. Už plečkaitininkų pečių stovi daug didesnė jėga, kuri neapkenčia Lietuvos nepriklausomybės; ta jėga Plečkaičio vietoje pastatys naują vadą ir varys toliau pragaištingą Lietuvai darbą. Plečkaitininkai su atsiradusiomis su jais mūsų tarpe šakomis — tai mūsų politinių nesubrendėlių padaras. Tokių išgamų dabar neturi nė viena Europos tauta. Jų būdavo senovėje, bet jie, ambicijos vedami ir asmens reikalų patenkinimo ieškodami, tapdavo aršiausių savo tautos priešų įrankių, žaislu. Ne kitaip yra ir su plečkaitininkais ir jų pakalikais. Plečkaitininko vardas amžinai liks su jais. Negelbės ir primygtinis tvirtinimas apie Plečkaičio tariamąjį išbraukimą iš jų partijos. Kas gali įtikėti tokiam akių muilinimui.

Lietuva pareikalaus išduoti Plečkaitį.

Paskutinės žinios pranešė, kad Nepr. Lietuvos vyriausybė ruošianti Vokietijos vyriausybei notą, kurioj bus reikalaujama išduoti šio mėn. 5 dieną suimtas Rytprūsiuose Plečkaitis su ginkluota teroristų banda. Nepr. Lietuvos vyriausybė remianti savo reikalavimą visų pirma tuo, kad Plečkaičio veikimas esąs pavojingas netik Lietuvai, bet ir kitoms valstybėms, nes Plečkaičio terorisiai žudydami žmones jų neperrinkdinėja ir nuo jų kulkos žūna daugiausiai nekalti žmonės.

Taip pat negalima tvirtinti, kad Plečkaitis esąs politinis prasikaltėlis. Priešingai, jis yra kriminalinis prasikaltėlis, nes visų pirma kaltinamas už Lietuvos Banko išplėšimą Tauragėje.

Taip pat aišku, kad Plečkaičio aiškinimasis aplankyti gimines yra nieku būdu neįtikėtinas, nes giminių lankymas su revolveriais, šautuvais ir granatomis niekur nepraktikuojamas.

Visa tai turint galvoje, Lietuvos vyriausybė, atbuvus Plečkaičiui bausmę Vokietijoje, reikalaus jį išduoti Lietuvos vyriausybei, nes jis būdamas Lietuvos piliečiu turi būti ištremtas tik Lietuvon.

Prof. Voldemaras Zenevoje.

Lietuvos ministerio pirmininko prof. Voldemaro kalba, pasakyta Tautų Lygos visuotiniame susirinkime, sukėlė didelį susidomėjimą. Taip atvirai nekalbėjo ligišiol nė vienas atstovas. Jis palietė du klausimu: 1) kas kaltas už pasaulinio karo sukėlimą, 2) reikia išspręsti tautinių mažumų klausimas. Kalbėdamas apie pasaulinio karo pradžios kaltininką, prof. Voldemaras išsitarė, kad ligi šiol atsakomybė už tą karą verčiama vienai pusei; tai negalima suderinti su tarptautine tolerancija. Kol šis sunkus kaltinimas bus verčiamas tik vienai tautai, tarptautinė atmosfera bus užnuodyta. Tačiau ateis laikas, kuomet kiekvienas supras, kad kalta ne tik viena pusė; jei supras ir tai kad tauta, kuri dabar kaltinama, veikė karo pradžioje, tikėdama, kad jos pasielgimas yra teisingumu paremtas. Tai, ką prof. Voldemaras pasakė tautinių mažumų klausimų, sukėlė tikrą sensaciją. Jis pasakė, kad tautinių mažumų klausimas kol kas pakenčiamai išspręstas tik Sovietų Rusijoje, nors ir kitos valstybės yra daug padariusios tą klausimą tvarkant. Ateis toji valanda, sako prof. Voldemaras, kai prieš Tautų Lygą atsistos šis klausimas, ir todel reikia pasiruošti jis spręsti. Nereikėtų pavyzdžiui, užmiršti urrainų tautos, kuri sukūrė didelę praeitį ir turi daug davinių gyventi nepriklausomai. Ukrainų yra 40 milijonų, vienok nepriklausomybės jiems nenorima pripažinti: Tautų Lyga turi ruoštis prie tokių klausimų sprendimo, nes kitaip gali susilaukti labai pavojingų pasekų.

Prof. Voldemaras pareitą šeštadienį išvažiavo iš Ženevos ir laimingai pasiekė Kauną. Lenkų spauda, kaip visuomet, pasistengė išlydėti jį ten visokiomis pramanytomis paskalomis.

Politinė apžvalga.

Ženevoje rugsėjo 2 d. atsidarė visuotinis Tautų Lygos narių susivažiavimas. Tai dešimtasis iš eilės toksai susivažiavimas labai gausingas, nes iš 54 valstybių narių savo atstovus atsiuntė net 53 valstybės; kiekviena valstybė turi teisę atsiųsti po 3 atstovus. Per 10 savo gyvavimo metų Tautų Lyga yra daug nuveikusi. Daug kas sako, kad ačiū Tautų Lygai daug karų per tą laiką buvo išpėta, daug nesusipratimų tarp valstybių buvo sušvelninta ir išspręsta. Lietuvių tauta negali labai pasidžiaugti Tautų Lygos nuveiktais darbais; daug karčių nusivylimų mes patyrėme iš jos. Bet podraug nereikia užmiršti, kad Tautų Lyga yra taikos įstaiga ir stipnutė; tačiau ji kasmet stiprėja ir vis daugiau įtakos įgyja. Kad ne Tautų Lyga, kažin ar Lietuva būtų išsilaikiusi ligi šiol kaipo nepriklausoma valstybė, ar nebūtų prarijęją gobšūs kaimynai. Todel mes privalome su ja bendradarbiauti ir visomis išgalėmis padėti jai sustiprėti. Tuomet tikriausiai galėsime daug daugiau su jos pagalba pasiekti.

Į šį susivažiavimą atvyko visų didelių ir mažų valstybių geriausi politikai. Visi su dideliu susidomėjimu laukė, ką pasakys naujos Anglijos vyriausybės galva Makdonaldas. Hagoje anglų finansų ministeris Snoudenas pasižymėjo, kaipo labai atkaklus žmogus; jis griežtai ten gynė Anglijos reikalus ir kiekvienam prikalbėjo nemaža nemalonių žodžių. Todel visi laukė, koks bus Makdonaldas. Jis pasirodė daug švelnesnis svajotojas. Savo kalboje jis pabrėžė, kad šiuo metu Anglijai rūpi įgyvendinti pasaulyje taiką; Paryžiuje buvo pasirašytas Kellogo paktas, kuriuo karas pasmerkiamas; to maža, ir reikia net Tautų Lygos įstatai pritaikinti prie to pakto; iš čia reikia daryti išvada, kad anglai panorės Tautos Lygos įstatus pakeisti, kas ne visoms valstybėms patinka. Be to, Makdonaldas pasakė, kad Anglija veda slaptas derybas su Amerika jūrų nusiginklavimo klausimu; jau iš 20 klausimų 17 klausimų išspręsta, del likusiųjų trijų greita bus susitarta; tas slaptingumas laikinas ir netrukus bus sukviestos ir kitos valstybės į pasitarimą.

Po Makdonaldo, pakalbėjus keliems mažesnių valstybių atstovams, prabilo antras Tautų Lygos šulas—Briandas. Šis atsargiai ir švelnioje formoje pasiginčijo su Makdonaldu del priemonių, kurios galėtų privesti prie visuotinės taikos. Briandas yra nuomonės, kad karas galima sulaikyti griežtomis priemonėmis, kurias reikėtų pritaikinti pradėjusiai karą valstybei; jis sutinka, kad tokia valstybei visi kiti Tautų Lygos nariai turėtų paskelbti ir gi karą; tai geriausias, anot jo, būdas apsidrausti nuo karo. Makdonaldas, priešingai, taip griežtai elgtis nenorėtų. Briandas neužmiršo pasvajoti ir apie būsimąją Jungtinę Europos valstybę; jis net norįs artimiausiu laiku sukviesti Europos valstybių atstovus į pasitarimą tuo klausimu.

Tautų Lygos susivažiavimas dar eina ir padaryti nuveiktų jos per šį susirinkimą darbą apžvalgą negalima.

*

Lenkija Ženevoje dar nieko nepasireiškė. Jos politikai kol kas tyli ir į tokius ginčus nesikiša. O gal čia paveikė ir Hagos derybos, kuomet jiems reikėjo patirti ne vieną nesmagumą. Taigi geriau pažiūrėsime, kas dedasi Lenkijos viduje.

Lenkija šiais metais suruošė Poznanėje parodą, kuriai išleido nemaža pinigų. Ta paroda lenkai labai didžiuojasi, iš jos daug laukia; net metė sumanymą panašią parodą ruošti pas mus Vilniuje. Tačiau paroda Poznanėj nemaža yra Lenkijai ir pakenkusi. Vilniaus „Naša Žizn“ nesidrovėdama tai pirštu ir parodė. Anot to laikraščio, Rusija, Vokietija ir Anglija visai nesidomi Poznanės paroda. Atvyko iš Vokietijos keli laikraštininkai parodos tik pasižiūrėti, bet vokiečių pramonininkai ir pirkliai nė krust. Anglija ir Sovietai—taipogi. Čia ir gludi didžiausias Poznanės parodos nepasisekimas. Lenkijos ekonominė gerovė priklauso nuo gerų prekybos santykių su Vokietija ir Rusija. Į Rusiją galima gabenti apdirbtoji medžiaga, į Vokietiją — žaliava. Prieš 1924 m., ligi nebuvo paskelbtas muitų karas su Vokietija, bemaž pusė Lenkijos prekių ėjo Vokietijon. Uždarius sieną į Vokietiją, reikėjo skverbtis kur kitur; padėjus dideles pastangas pradėta siųsti į Pabaltę ir Skandinaviją anglis. Čia ir susidurta su Anglija, kuris prekyba prieš tai šiose šalyse buvo įsigalėjusi. Štai kodel Anglija suboikotavo Poznanės parodą. Be to, muitų karas su Vokietija turi ir politinės reikšmės. Vokiečiai panaudojo nesusipratimus su Anglija ir varo propagandą, kad nemaloni šiai konkurencija Pabaltėje ir Skandinavijoje išnyks, jei jie atgaus Aukštąją Sileziją. Ir anglai vokiečiams pradeda pritarti. Snoudenas Hagos derybose griežtai pareikalavo, kad vokiečiai nemokėtų atlyginimo pramonės gaminiais, nes tai kenkia anglų prekybai. Dabar po Tautų Lygos sesijos, įsigalėjus Jungo planui ir išėjus nugalėtojams iš Pareinės, turės prasidėti anglų ir vokiečių veikimas, nukreiptas prieš Lenkiją. Ir su Rusija negeresni santykiai. Poznanės parodą aplankė Pabaltės ir Mažosios Antantės valstybių ministeriai. Jų apsilankymas pablogino tik Lenkijos ir Rusijos santykius. Rusijos bolševikai pegali ramiai žiūrėti į Lenkijos veržimąsi Pabaltėn ir Rumunijon. Žodžiu, Poznanės paroda, užuot sustiprinti politinę ir ekonominę Lenkijos padėtį, atnešė gana daug neigiamų pusių.

*

Balkanų pusiasalyje kartojasi gana dažnai įvykiai, panašūs į tuos, kurie atsitinka pas mus pademarkacinėje linijoje: tai vienur tai kitur pasienuose pasišaudo. Tie įvykiai neduoda ramumo taikos mylėtojams. Dabar Ženevoje, kad tokie nesusipratimai nesikartotų, tariasi Pietųslavijos ir Bulgarijos ministeriai. Graikų ministeris Venizelosas net viešai dėkojo Tautų Lygai už jos įsikišimą ir Graikijos santykių su Bulgarija sutvarkymą.

Trumpos žinios.

— Anglų ir belgų kariuomenė jau išeina iš Pareinės.

— Makdonaldas važiuosiąs Amerikon spalių 4 d. Jis ten išbūsiąs apie 11 dienų ir tarsis jūrų nusiginklavimo klausimu.

— Japonijoje siaučia miego liga. Kasdien suserga keliasdešimt žmonių, 10 jau mirė.

— Japonų laivyno ministeris pareikalavo pinigų keturių kreiserių ir 15 didelių laivų naikintojų statybai. Be to, jis mano pastatydinti dar koliolika mažesnių karo laivų.

— Indijoje patvinusi Indo upė. Prigėrusių skaičius siekia 300.

— Latvija dalinai panaikino vizas Lietuvos piliečiams; atvykusiems į Latviją Lietuvos piliečiams bus galima išbūti 4 dienas be pasų vizavimo. Tai nemaža lengvata.

— Pelestinoje anglų kariuomenė malšina sukilėlius arabus. Paleisti darban orlaiviai, kulkosvaidžiai. Spėjama, kad Palestinoje dar ilgai nebus ramumo, nes iš Arabijos traukia Palestinon vis nauji arabų būriai.

— Mandžiūrijoje pilno ramumo nėra. Rusai traukia ten daugiau kariuomenės. Kiniečiai pasiskundė Tautų Lygai.

— Palestiną valdo anglai. Lenkijos žydų dalis, norėdami prisigerinti lenkams, siūlo atimti Palestiną iš anglų ir atiduoti Lenkijai. Patys lenkai netiki nei tiems žydams, nei jų pasiūlymo įvykdymo galimybei.

— Mažoji Antantė yra sudariusi karo sutartį, nukreiptą prieš Vengriją. Vengrai apie tai sužinoję pakėlė Europoje triukšmą.

— SSSR laivynas išplaukė į Baltijos jūrą atlikti rudens pratimus. Laivyną veda pats karo reikalų komisorius Vorošilovas.

— Ženevoje pradėta statyti nauji rūmai Tautų Lygai. Jau padėtas pirmutinis akmuo: Iškilmėse dalyvavo ir Šveicarijos prezidentas.

— Ties Norvegijos krantais suomių laivas „Kuru“ pakliuvo į jūros cikloną ir paskendo. Iš 100 keleivių išgelbėta tik 20.

— Vokietijoje labai dažnai pasipeša komunistai su tautininkais socialistais. Paskutiniu metu tokie susirėmimai įvyko Berlyne ir Miunchene.

— Minske bolševikai teisė lenkų KOP karininką Šmitą ir pilietį Jankauską. Lenkų spauda tvirtina, kad juos bolševikai pagriebė iš Lenkijos teritorijos.

— Vokiečių parlamento rūmuose įmesta bomba sprogo; nuostoliai nedideli. Spėjama, kad tai vokiečių tautininkų darbas.

— Žydai reikalauja pakeisti Palestinoje visus valdininkus ir paskirti vyriausį kamisorių—žydą. Anglai žada jų reikalavimą patenkinti.

— Arabai tautininkai griežtai pareikalavo sujungti juos visus į vieną valstybę. Kaip anglai išbris iš tos painiavos, sunku įspėti.

— Rusijoje dar yra 1.300.000 dešimtinių nedirbtos žemės, kuri tinka kolonizacijai. Numatoma ten apgyvendinti 2.500.000 žmonių; tam reikalui reikalinga 6 milijardų rublių.

— Anglija ir Rusija veda derybas del nutrauktų diplomatinių santykių atnaujinimo.

Iš kelionės po Rytų Lietuvą.

Buckūnai. Melagėnų valsč.

Buckūnų sodžius gan didelis, virš 30 ūkininkų ir apie 150 gyventojų turi gerokai jaunimo, ypač mergaičių. Jaunimas, bendrai paėmus, tamsus ir gerokai apsileidęs. Ne tik kad pas save nesusibūręs į jokia draugiją, bet ir prie esamųjų aplinkiniuose sodžiuose draugijų nepriguli. Ir jeigu netie ateinantieji 4 egz. „Vilniaus Rytojaus“ ir 2 egz. „Jaunimo Draugo“, tai galima būtų pamanyti, jog netgi skaityti niekas nemoka. Vienok paskutiniuoju laiku ir čia pradedama busti, nors labai pamažu. Poros vietinių jaunuolių rūpesniu buvo stengiamasi įkurti Šv. Kazimiero draugijos skyrių, bet pasimaišius tamsiajai dvasiai, asmenyj to sodžiaus mokytojo Juozo Rzybyłowki'io viskas nuėjo niekais. Pastarasis, kad atitraukus nuo to jaunimą, vartojo netik atkalbinėjimus ir baidymus, bet net žadėjo visus prisirašiusius pasodinti į kalėjimą. O sodžiuj žmonės gal nieko taip nebijo, kaip to kalėjimo, o juo labiau jaunimas, kuriam sėdėjimas kalėjime sugadina net tik jo gerą vardą, bet ir visų artimųjų ir tolimųjų giminių. Paskutinis gąsdinimas pasiliko ne be pasėkė ir daugelis jaunimo atsisakė prisidėti prie virš minėtos organizuojamos draugijos. Be to dar siųstas į centrą laiškas, kuriama buvo prašymas su virš 50 parašų, kaž kur užsilaikė pačte ir apie jį iki šiai dienai nieko negirdėti. Vienok, taip nelaimingai pasibaigus pirmam mėginimui susiorganizuoti į draugiją nenuleista rankų. Buvo mėginta dar antrą kartą, bet, jų nelaimei, su tokiomis pat išdavomis. Ir jeigu siunčiamas į centrą prašymas ir šiuo kartu nenuėjo, tai jau ne iš svetimųjų, bet jų pačių kaltės. Ir taip, per du kartu nepasiekę savo tikslo, jaunimas vėl grįžo prie senojo miego, pąjvairindami savo nuobodų sodžiaus gyvenimą kortavimu ir vakaruškomis. Ir jeigu ne mergaitės, tai vargiai čia pamatytum ar tai lietuvišką šokį, ar išgirstum lietuvišką dainelę. Tik jų, ir tai ne visų, bet kelių, dėka galima pasiklausyti gražiai skambančių lietuviškų dainelių. Dar tuo žvilgsniu jaunimo negalima jau taip labai peikti, bet su jauniausiąja karta, t. y. su vaikeliais, šitoj srityj labai bloga.

Dėka lenkų mokyklos vaikučiai ne tik kalbasi, kartais ir kasdieniniame gyvenime, bet ir dainuoja jau vien lenkiškai. Kur kur, o čia lenkų mokykla savo tikslą pasiekė. Priėjo prie to, kad vaikučiai ne tik mokykloj, (čia išimtinai vartojama tik lenkų kalba), bet ir tarp savęs pradeda kalbėti lenkiškai. Yra pavojus, ir tai labai rimtas, kad ateityj, ir tai labai netolimoj, šis grynai lietuviškas sodžius virs lenkišku arba gudišku.

Didžiausiais to kaltininkais čia galima skaityti, kaip ir visur kitur, tik tėvus. Ypač kaltos motynos, kad nesirūpina savo vaikučiais ir leidžia jiems vartot kasdieniniame gyvenime svetimą kalbą.

Grįžtant prie mokyklos galima pažymėti, kad jį savo darbą pradėjo vos 1927/28 mokslo metais. Nors ir prieš tai pilnus keturius metus buvo valdiška mokykla, bet mokytojaujant mokytojui lietuviui nieko panašaus nebuvo. Dabar mokyklą lanko, kartu su aplinkinių sodžių vaikais, apie 30 mokinių. Bet buvo laikai, kada šitos mokyklos sienas lankė žymiai didesnis vaikų skaičius. Kartais prieidavo net iki 40 ir daugiau. Tas buvo 1922 m. ir 1923 m., kad dar čia buvo lietuviška „Ryto“ mokykla.

Ir jeigu dabar gimnaziją lanko vienas kitas mokinys, tai kaip tik dėka tai mokyklai. Tiesa, iš čia galėtų mokslus eiti ir daugiau jaunuolių, bet neturint kam palikti ūkį ne vienas išsižada tokio sumanymo. Mat turto žvilgsniu čia žmonės gyvena vistik pasiturinčiai. Tiesa, žemelės turi ne po daug ir tik 7 ūkininkai turi po pusvalakį, o dauguma net po 3 deš. O jeigu vienam kitam duonelės pritrūksta, tai tik del pačių kaltės. Mat rudenį ne vienas parduoda ar tai reikalui esant, o daugiausiai ir visai be reikalo, ne pudelį, bet keletą pudų rugių, kad paskui pavasarį už tuo pačius rugius užmokėti dvigubai. O kad reikalui esant pinigų turi ir be to, liūdyja kad ir šis faktas. Bus tai pirkimas 1924 m., 3 valakų lydimo, iš kurio dabartiniu laiku turi labai daug naudos. Mat, prieš tai buvo striuka ganiava, bet užtat dabar jos iki valiai. Vienok žiemos metu gyvulėliams ne kaip, nes su pašaru ne per geriausia. Be to tas pirktasis lydimas duoda, arba kitaip tariant aprūpina visą sodžių kuru, kas šitoj apylinkėj del miškų stokos turi labai didelės reikšmės. Norint nusipirkti žiemai malkų, čia reikia jų ieškoti ir važinėti ne už kelių, bet keliolikos varstų. O greitu laiku ir už keliosdešimt varstų negalima bus rasti, nes kasdieną tūkstančiais vagonų šio krašto miškai gabenami į Lenkijos gilumą. Išnykus miškams noroms nenoromis prireiks gabenti kurui agitatorių žadamąjį prieš kiekvienus Lenkijos seimo rinkimus, akmens anglį. Vienok žmonelėms geriau sutiktų tenkintis savo krašto miškais, nes anot jų: „Nykstant miškams, nyksta ir krašto gerovė.“ Kad taip ištikrųjų yra, tai gali paliūdyti kaimyninio Salamenkos sodžiaus laukai, kur iškirstų miškų plotai ne tik kad netinka dirbamam laukui, bet dargi ganykloms. O užu tuos miškų plotus, geriau tariant patį medį dar rusų laikais paimta net keliosdešimtis tūkstančių rublių. Gi dabar ar daug duoda tie plotai-laukai? Duok Die, kad grūdas atveda du, bet tokia laimė atsitinka labai retai. Žmonės džiaugiasi atgavę nors sėklą, nes ir toji nevisuomet sugrįžta. Ką pelnį už triusą, prakaitavimą? Taip, šiaudus ir tuos supuvusius, nes tokioje dirvoje javai labai sunkiai noksta, o juo labiau, menki prinokę, džiūsta.

Einant pro Buckūnų sodžių tiesiog negalima tikėti, kad čia žmonių gyvenama pasiturinčiai. Trobos ne kokios, o matosi net ir dūminių, bet pasikalbėjus su žmonėmis dalykas išsiaiškina. Mat, paskutiniu laiku medis tiek brangus, o ir to sunku gauti, kad šiek tiek pridėjus lengviau galima pastatyti mūro namą, negu medinį. O kadangi tie pinigai vistik neauga kaip grybai po lietaus, tai ir nenoromis žmonės turi gyventi senose ir rūkusiose trobelėse. Kad tik medžio, tai trobas pasistatytų netrukus, nes bemaž 1/8 sodžiaus vyrų užsiima namų statyba, net po žmones vaikščioja ir uždirba ne menką skatiką. Be to dar sodžius turi savo kalvį ir 3 batsiuvius su 2 siuve-

Katalikiška ir lietuviška šeimyna — mūsų išsigelbėjimas.

Iš rytų plūsta didelė audra. Patys lenkai nurodo į ją. Ten šiurpulingi įvykiai teršia gudų tautos veidą. Štai ką dažnai praneša laikraščiai: sūnus nušovė tėvą, žmona papiovė vyrą, vyras kirviu mirtinai sužeidė žmoną, dėdė pasmaugė kaip kačiukus mažus brolėnus, brolis nužudė brolį. Šeimyninės žmogžudystės — tai baisios nuodėmės. O kiek dar yra šeimyninių baisenybių, kurios į laikraštį nepatenka. Kiek biauriausių papiktinimų tėvai duoda vaikams! Kiek vaikų atsimoka savo tėvams keiksmais ir mušimais!

Šeimyna yra pamatas kiekvienos žmonių bendromenės. Geros šeimynos — tai skambančios plytelės, iš kurių statomas laimingos ir galingos tautos rūmas. Mes, nedidoka lietuvių tauta, tik tada išlaikysime didžiųjų tautų spaudimą, kai būsime sudėti iš tokių skambančių plytelių. Tad kaip čia tikram Tėvynės mylėtojui nesirūpinti, kad mūsų šeimynos būtų tikrai tokiomis skambančiomis plytelėmis.

Pati pagrindinė šeimynų puolimo priežastis yra jų subedievėjimas, nukreiptas nuo Katalikų Bažnyčios. Visi tėvažudžiai, broliažudžiai yra kartu Bažnyčios neklaužados. Jiems nereik nei bažnyčios nei pamokslų.

„Nėra niekame kitame jiems išganymo, kaip tik Jėzuje Kristuje", pasakė apaštalas. Vienintelė mums išsigelbėjimo priemonė nuo atūžiančios audros yra mūsų šeimynų grįžimas prie Kristaus į Jo Bažnyčią. Mes turime sukatalikinti savo šeimynas. Tik katalikiška šeimyna išaugina tikrus žmones ir duoda visuomenei gerus narius. Ji įdiegia į širdį tvirtus gyvenimo pamatus, religijos priemonėmis sustiprina valią. Žmogus be gyvenimo pamatų, be tvirtos valios yra tik gyvenimo laužas.

Antra šeimynų puolimo priežastis — mišrios vedybos. Mišri šeimyna — tėvas ir motyna ne vienos tikybos ar tautybės — nėra skambanti plytelė. Katalikų Bažnyčia todel ir draudžia mišrias vedybas. Mūsų žmonės—gerai žino, kad katalikui negalima vesti nekatalikė, arba katalikei tekėti už nekataliko. Jau blogiau, kai prieiname prie tėvų tautybės. Mes ne kartą kvietėmė vengti mišrių šeimynų kūrimo ir nesiliausime kvietę. Mišri šeimyna — lietuvio mirtis. Ir ne tik lietuvio — kartu ir gero kataliko mirtis. Artinasi ruduo — vestuvių kėlimo laikas. Reikia jaunavedžiui giliai į širdį įsidėti mūsų žodžiai ir sukurti tikrai katalikiškas ir lietuviškas šeimynas. Mūsų tarpe turi susidaryti nuomonė, kad negarbinga tverti mišri šeimyna tautybės atžvilgiu, kaip negarbingas ir nuodėmingas yra mišrios tikybos atžvilgiu šeimynos tvėrimas.

Kiek turime gerų šeimynų, tai ačiū kaimo mamytėms — lietuvėms, kurios, būdamos giliai dievotos, įdiegė savo dievotumą ir meilę prie lietuvybės į vaikų širdis. To dievotumo, to gero auklėjimo dar ir šiandiena pas mus netrūksta. O tai svarbu visai šaliai. Imkime tik iš jų pavyzdį ir sekime.

Lietuvių jaunimo ekskursijos dalyviai VIII—18 d. Kochanuvkoj. Vidury Švenčionių džiakonas kun. Mankauskas.

Šių metų gegužinės.

Šiais metais ačiū Dievuliui už šias pirmas gegužines: Kukutėliuos 16 VI, Tverečiuj—20-VII, Vidiškiuos 15-VIII ir Kochanuvkoj 18-VIII, visos Švenčionių apyl.

Kukutėliuose, vadovaujant mok. Maminskui ir Bagdonui, susirinko Tverečiaus, Vasiūnų ir Melagėnų parapijų jaunimas. Moterys per. visą savaitę kepė raguolius, sūrių prinešė, kai akmenų. Vilniaus svečiams būta parengta net „sostai" ąžuolų vainikais išpinti, o ne vienas senelis savo balsą lamdė, kad jo skyrius nebūtų menkas. Iš tam tikros salos atvykdavo papuoštoj aldijoj artistas sakyti monologo. Dainavo Astraviškių, Paliesiaus, Pivorų, Keriškės, Juodagalvių, Miečionių, Kukutėlių, Vytėnų, Kalninės, Salamenkos ir Krikonių skyriai. Tverečiaus, Latakiškės, Vosiūnų ir Melagėnų skyriai padainavo geriausiai. Prakalbų neleido, nors prelegentų netrūko.

Tverečiaus laukas buvo papuoštas tautinėmis vėliavomis, išsraizgytas beržeIiais, kelias eglių šakutėmis išbarstytas. Lietus smarkiai perlijęs ekskursantus.

Vidiškiuose daugeliškėnų mokinių rūpesniu, vadovaujant mok. Raginiui, surengta gegužinė taip gražioj vietoj, kad ją praminė „Vidiškių Šveicarija" atsilankę iš Vilniaus svečiai. Nepaprastai tvarkingai, dainuodami, ėjo skyriai būriais po pamaldų trūškų apsuptan klonin, tautiškai pasidabinę. 4000-tinei jaunimo organizacijai vedė kelią Adutiškio orkestras p. L. Bielinio diriguojamas, kuris prie „Gedimino" vartų sustojęs perėmė kiekvieną skyrių. Pakaitomis šokta, dainuota ir žaista kiekvieno skyriaus atskirai ir bendrai. Publikai teko girdėti Navikų, Daubariškės, Mikalavėlio, Rizgūnų, Vaišniūnų, Rimšėnų, Seniškės, Antakmenės, Meironių, Ivanėnų, Maksimonių, Bulaveckų, Velionių—Sabališkės,—Zuikų skyrių chorai. Vaidinta net 3 komedijos inedelių apsuptoj scenoj. Dainavo beto Daugeliškių choras su dideliu pasisekimu.

Bet neužmirštiną atsiminimą paliko kiekvienam ekskursijos dalyviui Adutiškio ir Paringio chorai, kurių sužavėti klausytojai norėtų klausytis kuodažniausiai ir kuriems, beabėjo, galėtų pavydėti net Vilniaus miesto išgirti choristai. Nuoširdžiai dėkodami vadui Raginiui, kun. Romeliui ir p. L. Bieliniui už nepaprastą raminimą, ekskursijos dalyviai išsiskirstė prieš dieną namo, išsinešdami visam laikui maloniausių atsiminimų.

Prie Švenčionių, Kochanuvkoj, p. Maminsko rūpesnių susirinko Švenčionių, Daukšių, Bineikų, Ragaučiznos, Trabučių, Kulniškės, Jaciūnų, Kirkučių, Adomiškės skyrių nariai ir svečiai, kur viešos tvarkos saugotojai nebodami storos stos leidimo, trukdė programos vykdymą įvairiausiais būdais. Valdžios atstovams neleidus vaidinti trobesy, jaunima akymirkoj įtaisė sceną paežerėj ir, nepaisydamas miesto „lenkiukščių" triukšmo, įdomiai sekė vaidinimą. Visur gegužinių dalyviai savo džiaugsmą savųjų tarpe išreikšdavo Tautos himnu, kurio aidas atsimušdavo Laisvųjų Brolių krašte! *Dievovalia.*

Rugpiūčio 18 d. Rimšės parapijos penkių skyrių įvyko bendra ekskursija į Antalgės „astravą" (salą); prie ekskursijos prisidėjo ir Kalviškių skyrius iš Dūkšto parapijos. Po pamaldų pradėjo plauktį jaunimo būriai. O kaip malonu buvo pasigėrėti paliktu mums protėvių turtu—dainomis ir žaismais. Diena buvo graži ir iš šimtų jaunuolių krūtinių liejosi mūsų brangios dainos. Iki pat sutemų viešpatavo nepaprastas ūpas ir, saulei, nusileidus, visi pilni naują minčių išsiskirstė. Čia reikia tarti padėkos žodis Antalgės skyriui, kurs daug pasidarbavo beruošdamas vietą ekskursijai.

E. Ž—tis.

---

jomis. Šiems sekasi ne blogiausiai, nes bešokdamas jaunimas sudrasko ne porą kitą pusbačių ir suplėšo ne vienus batus. Neatsilieka ir mergaitės, kurioms šiais madų laikais vieną ir tą pačią suknelę reikia persiūti net kelius kart. Kaip matosi kur kur, bet šioj srityje tai ir sodžius neatlieka nuo miesto, bet kuo sparčiausiai žengia jo pėdomis.

Kalninė. Melagėnų vals.

Sodžius žinomas kaipo vienas blaivesniųjų visoj parapijoj. Nemažas apie 30 namų, bet vos tik su 120 gyventojų. Pačio sodžiaus išvaizda ne kokia, bet viską atlygina žmonių malonumas ir svetingumas. Ypač malonus jaunimas, su kuriuo galima ne vieną valandą praleisti linksmai ir smagiai, ar tai bežaidžiant ar tai bedainuojant.

Šiais metais, kad pasidarbavus ir tėvynės ir savo labui, įsikūrė šv. Kazim. Dr-jos skyrių, prie kurio prisirašė visas jaunimas, net 50. Kol snaudė, tai snaudė, bet kai pradėjo krutėti, tai bent kruta. Tuojau po įsikūrimo draugijos vardu suruošė ir vakarėlį su vaidinimu. Nors artistų būta pirmą kart savo gyvenime scenoje, bet lošta ne blogiau už įgudusius. Antrą vakarėlį nutarta suruošti rudenį, nusivalius laukus, ir kuriam galima tik palinkėti pasisekimo. Be to skaito iš draugijos ir savo parapijos klebono knygynėlio knygas. Kas del laikraščių, tai jų kol kas ateina labai mažai, vos 3 egz. „Vilniaus Rytojaus", bet reikia tikėtis, kad toliau daugiau išsirašys. Visa bėda, kad ne vienas jaunuolis-lė priklausydami daugiausiai nuo tėvų kišenės negauna net tų kelių auksinų išsirašyti sau laikraštį. Anot senių: „Geriau prarūkyti arba pragerti tuos auksinus, negu praleisti visai nereikalingoms „talataikoms" (suprask, laikraščiams). Aišku, kad su tokiais tėvais ir vaikams ne kaip. Argi galimas dalykas, kad toks sodžius neturėtų nė vieno nors menko savo amatininko? Arba kad nė vienas, dar kaip šis sodžius yra tapęs sodžiumi, nėjo moksluosna? O į gimnaziją daug kas galėtų leisti, bet ką darysi su tokiais tėvais, kurie apie mokslo reikalingumą neturi mažiausio supratimo. Anot jų „Pragyvenau aš aklas (suprask nemokytas), pragyvens ir mano vaikai". O tie vaikeliai taip ir pasilieka. Dar gerai, kad užbaigia vieną kitą pradžios mokyklos skyrių, bet kiti apseina ir be to. Į mokyklą vaikščioja net į Melagėnus, kur yra lenkų valdiška.

Šiais metais lankė apie 10 vaikų. Lenkiškai skaityti ir rašyti pramoksta gerokai, bet užtat lietuviškai nieko. Tas irgi dalinai būna priežastimi, kad vaikučiai neina mokytis toliau t. y. gimnazijon. Mat lenkų gimnazijon per brangu, o lietuvių negalima, nes nemoka lietuvių kalbos, o jeigu ir moka, tai taip menkai, kad jokiu būdu negali būt priimtas mokytis.

Dabar porą žodžiu apie sodžiaus materialę būklę. Iš šalies žiūrint nieko tikro negalima pasakyti. Atsižinoti iš jų pačių irgi sunku. Atsitinka kad pusvalakinis aimanuoja, o kitas su $^1/_6$ val patenkitas. Iš ūkio didumo irgi sunku spręsti, nes pav. Marcinkonių padangės ūkininkas net su 30 dešimtinų žemės kartais daug menkiau gyvena už Švenčionių padangės ūkininką su 3 deš. Kaip matosi viskas pareina nuo žemės rūšies. Šito sodžiaus žemė, galima sakyti, gera, tik visa bėda, kad jos mažai yra. Tik 2 ūkininkai turi po pusvalakį, o didesnė pusė mažiau 3 deš., o net daug kas turi vos po $1^1/_2$ deš. Aišku, kad ant tokio ūkio ne kaip ir gyvenasi. O kiek toks ūkininkas gali turėti galvijų, geriausiai parodys pavyzdys. Turint 5 deš. žemės galima išlaikyti tik vieną arklį, dvi karves ir porą avelių ir tai tik pievoms užderėjus. Dauguma ūkininkų tuo tik verčiasi, kad kas met nuomoja, kur nors žemės, nes kitaip negalima būtų gyventi. Neturėdami tam reikalui pinigų, noroms nenoroms užsitraukia paskolas, kas savaimi aišku neina į sveikatą. Mat, paskola nors ir ir iš „Kasy Stefčyka" ne taip lengvai gaunama, ir prieš tai ne vienas buteliukas sugirdomas, kad gavus keliosdešimt auksinų. Bet nesant kitos išeities tenkinasi žmoneliai ir tąja. Negi važiuos į Vilniaus lietuvių banką pasiskolintą, 100 auks., kad pati kelionė kainos apie 50 auks. Kas kitą, jeigu panašus lietuvių bankas būtų arčiau, pav., kad ir Švenčionyse. Bet matyt ne greita bus toji šventė.

V. Subačius.

DIDVYRĖ.

Buvo niurus, šaltas, lietingas vėlaus rudens vakaras. Vėjas vienodai staugė, plėšė nuo medžių paskutinius pageltusius lapelius ir blaškė po tuščius laukus, pievas. Svaidė juos be jokio pasigailėjimo ir, lyg pasityčiodamus, įbrukęs į purvą, juokėsi: „Štai kur jūsų galas. Jus jau savo atgyvenote. Jūs nepuošiat medžių viršūnių. Taigi pasitraukit šalyn, o jūsų vieton ateis gražesni lapeliai ir jus pavaduos". Ir žiaurus vėjas, dar labiau įpykęs, šoko į medžių šakas, pagriebė pluoštą aukso lapelių ir vėsulu nunešęs ant plataus vieškelio juos paklojo, o smulkus, drėgnas lietutis, lyg verkdamas, tyliai šlamėjo jiems amžiną atilsį.

Tuo metu per platųjį geltonais lapais nuklotą vieškelį ėjo nuo stoties jauna graži mergelė. Ji ėjo smulkiais, žingsniais ryšuliu nešina. Jos galvą dengė šilko skarelė, o pečius gaubė didelė vilnone skara. Ji, įkaitusi, sušilusi, raudona, eina vieškeliu, vienužė rudens vakaro tamsoje nieko nebodama, pilna energijos, kupina pasiryžimo savo tikslą pasiekti.

Kaip kregždė atskridusi praneša gamtai pavasarį, taip ta jauna mergelė atrodo, lyg būtų kokia tai sodžiaus pranašė. Ji buvo pirmutinė Vilniaus lietuvių liaudies mokytoja. Jai vargšei neteko baigti savo mokslus; gyvo reikalo spiriama turėjo mesti jį ir išsižadėti savo asmeninės laimės, eiti į po šiaudinę pastogę ir žadinti lietuvių tarpe mūsų tėvynės meilę, braukti nuo akių tamsą ir skleisti šviesą—mokslą. Nors ir labai buvo jai gaila palikti mokyklos suolas, bet ką padaryti. Ir kaip-gi, žmogau, galėtumei ramiai mieste sėdėti, jeigu ten, sodžiuje, mūsų broliai yra iš visų pusių svetimųjų puolami. Taigi ji ir atsisveikino su mylimais mokytojais, draugais, draugėmis, ir leidosi į sodžių liaudį šviesti.

Štai ta mūsų pirmoji mokytoja jau įžengė į tą sodžių, kuriame turės mokytojauti. Visame sodžiuje buvo tyla, visi

Ką sako liaudininkai apie plečkaitininkus?

Žinomas Lietuvos liaudininkų veikėjas p. Z. Toliušis, susitikęs nesenai Berlyne žinomą ir mums, vilniečiams, plečkaitininką p. Ancevičių, per pasikalbėjimą jam pareiškė:

1) Kad Plečkaitis*) ir jo sėbrai esą avantiuristai ir apmokami svetimos valstybės agentai; 2) kad plečkaitininkai toje valstybėje tapo jos gruoboniškos politikos prieš Lietuvą įrankis ir todel jie atlieką savo tėvynės atžvilgiu išdavikišką darbą; 3) kad bendrai kovoje del vidaus politikos idealų įgyvendinimo negalima ieškoti talkininkų svetimų valstybių tarpe, o juo labiau tų valstybių tarpe, kurios turi link Lietuvos ypatingų interesų; 4) kad Lietuvai, kaipo dar jaunam ir nesustiprėjusiam organizmui, reikalingas didesnis jos piliečių susiklausymas, nes aštrios vidaus kovos veda prie valstybės silpninimo ir gali turėti tragingų pasėkų; 5) kad teroru nieks jokių reformų nepasiekia ir kraštas tokiais aktais galima nustumti tik į bedugnę.

Tą savo pasikalbėjimą plečkaitininkas Ancevičius paskelbė „Pirmyn" skiltyse. Kaip tas pasikalbėjimas ten atpasakotas, galima spręsti iš šių paties p. Toliušio laiško, kuris tilpo „Lietuvos Žinių" Nr. 201, žodžių:

„Matomai, labai nemaloni buvo p. Ancevičiui mano jam perskaityta lekcija, kad jam teko įdėti į mano lūpas nebūtų palyginimų ir iškraipytų tvirtinimų, kad tuo būdu dirbtinai sudarius sau medžiagą polemikai su manim. Aš čia jau nekalbu apie tai, ką p. Ancevičius ir „Pirmyn" Redakcija virš pasikalbėjimo patys parašė apie mane, ką aš palieku visai be atsakymo. Visa tai tik parodo, kad mūsų emigracijos atstovai a la Ancevičinus yra ne tik politiniai nešvarūs, bet ir moraliai puolę žmonės".

*) Dabar sėdi Vokietijoj kalėjime.

Baigia nykti samariečiai.

Dar už keletą amžių Kristui negimus vidurinėj Palestinoj uuo Judėjos atsiskyrė nedidelė gyventojų dalis ir sudarė Izraėlio valstybę, kurią asirai 725 m. Kristui negimus nugalėjo. Daugumą gyventojų išsivarė nelaisvėn, o likusieji susidėjo su atėjūnais, perėmė iš jų tikybą, papročius ir pasivadino samariečiais. Vyriausias samariečių tikslas buvo—išlaikyti rasės tyrumą. Į poras sueiti galima buvo tik su savo rasės žmonėmis. Nors dauguma samariečių ir iš žydų buvo kilę, bet pastarųjų baisiai nekentė: nemėgo jie ir kitos tautybės žmonių.

Belaikydami rasės grynumą, samariečiai ilgainiui pradėjo nykti. Prieš pasaulinį karą samariečių buvo apie keletą šimtų žmonių, bet 1924 m. jų liko tik 136 žmonės, kurių tarpe yra labai maža moterų. Vedybos pas samariečius dėl tos priežasties būna keistai neparastos. Nesant užtektinai moterų kiekvienas subrendęs vyras laukia kol kuris iš vedusių vyrų numirs ir jis tuomet galės našlę vesti. Buvo ir tokių atsitikimų, kad tekdavę jaunuoliam vesti tikrą savo senelę ir būti savo vaikų, jei tik jų būdavo senelių.

Vaikų meilė.

Buvo tat Japonijoje. Gyveno trys broliai prie motynos. Dieną ir naktį jie sunkiai dirbo, kad išmaitinus save ir motyną. Bet nors ir daug dirbo, vienok kentė skurdą ir labai dažnai neturėjo nieko į burną įdėti.

Kartą perskaitė jie laikraščiuose skelbimą, kad skiriama yra nemaža dovana tam, kas suims ir atiduos į valdžios rankas vieną garsų žmogžudį. Sumanė broliai pasinaudoti šiuo skelbimu: jie nutarė vieną brolių atiduoti kaipo žmogžudį. Metė burtus, ir pačiam jauniausiam reikėjo pasiaukoti visų labui. Surišo jį vyresnieji broliai ir nuvedė pas teisėją. Brolis prisipažino, buk esąs žmogžudys, ir teisėjas paliepė uždaryti jį kalėjime; vyresnieji gi gavo skirtą dovaną.

Broliai dar užėjo į kalėjimą atsisveikinti su broliu, verkė visi trys, bučiavosi. Pastebėjo tat teisėjas ir labai stebėjosi, kaip galėjo žmogžudys tarp meiliai atsisveikinti su tais, kas jį atidavė mirti. Liepė teisėjas kalėjimo sargui sekti ne tik kalinį, bet ir atvedusius jį.

Broljai grįžo namo ir visa papasakojo motynai. Motyna apsiverkė ir tarė:

— Geriau mirti, negu nustoti sūnaus. Eikite, grąžinkite pinigus ir parsiveskite brolį. Jeigu jau rasite jį nuteistą, tai sugrįžkite su karstu (grabu) man".

Kalėjimo sargas visa girdėjo ir papasakojo teisėjui. Šis liepė atvesti kalinį ir įsakė pasakyti teisybę. Tariamasis žmogžudys ir prisipažino. Sujaudintas pasakojimu teisėjas apie visa pranešė mikadui. *)

Mikadas liepė atvesti visus tris brolius pas save. Jis pagyrė juos už tokią tėvų meilę ir paskyrė visiems dovanų — didžiausią jaunesniam.

Ir grįžo visi broliai pas motyną laimingi.

*) Japonijos valdovas, karalius.

Įvairenybės.

Paslaptingi reiškiniai.

Ne vienam teko girdėti apie paslaptingą santykį tarp kai kurių daiktų ir žmogaus mirties valandos. Čia paduosim kelis tokius pavyzdžius.

1917 m. vasario 24 d. 1 val. nakties Vienos mieste vienoj šeimynoj staiga nukrito nuo sienos didelis laikrodis. Išsigandusi šeimininkė pažadino iš miego savo motiną, nes ji jaučianti kažką negero. Motina ją nuramino, nurodydama, kad vinis, ant kurio kabojo laikrodis, buvusi jau išklibusi. Po aštuonių dienų buvo gautas iš karo vadovybės pranešimas, kad šeimininkės brolis tą naktį buvo visai netikėtai granatos skeveldros užmuštas.

Filosofas Dulkas turėjo puikų chronometrinį laikrodį, kurs rodęs sekundes, minutes, valandas ir mėnesių dienas. Jis mirė staiga mirtim Štutgarto geležinkelio stoty. Laikrodžio su savim jis mirties momentą neturėjęs, nes buvo palikęs namie. Keistu sutapimu pasirodė, kad laikrodis sustojo lygiai tą pat minutę ir sekundę, kai Dulkas mirė stoty. Laikrodžio mechanizme jokių sugedimų nerasta.

Vieno Dresdeno pirklio apsirgo vienuolikos metų vaikas, kurs buvo labai pamėgęs seną su muzika laikrodį ir paprašė, kad laikrodis būtų jo kambary. Ligonio noras buvo įvykdytas ir kai po kelių dienų vaikas mirė, tai laikrodis, kurs tą akimirksnį kaip tik grojo, staiga sustojo ir nutilo. Visos pastangos užsukti laikrodį nedavė vaisių. Apie žinomą gamtininką Mayerį pasakoja, kad jam mirštant staiga pradėjęs eiti kabąs jo kambary sieninis laikrodis, kurs ilgus metus buvo sustojęs.

Vienas gydytojas pasakoja, kad jis turėjęs jauną merginą ligonę, kuri pareiškusi numirsianti 13-tą to mėnesio dieną. Kai ji kartą apalpusi, tai tėvai nuplėšę kelis kalendoriaus lapukus, taip kad kalendorius rodęs 15-tą dieną. Atsipeikėjusi ligonė paklausė, kiek ilgai ji buvo be sąmonės. Jai buvo atsakyta, kad kelias dienas, ir kad dabar jau esanti 15-toji diena. Tačiau ligonė nepatikėjo, nes ji, esą 13-tą dieną turėjusi numirti. Ir tikrai, 13 tą dieną ji numirusi.

Vienas ūkininkas išėjo miškan medžioti, palikęs namie žmoną. Diena buvusi graži ir rami, tik staiga su didžiausiu trenksmu atsidarė pats savaime trobos langas, kur žmona virusi valgį. Ji iš karto supratusi, kad su vyru įvykusi nelaimė. Ir tikrai, pe kelių valandų jį rado miške negyvai nusišovusį, maty, iš netyčių.

Kurios moterys kerštingesnės.

Šį painų ir gana savotišką klausimą italų kriminologas Ferriani išsprendė paprastai. Paneigęs daugybę gražiosios lyties mažiau reikšmingų skirtumų, Ferriani visas moteris suskirstė į dvi grupes: gražiąsias ir negražiąsias. Paskiau paėmęs kriminalės policijos žinias apie nusikaltimus su moterimis, padarytus dėl meilės santykių pavyduliavimo, Jam rūpėjo išaiškinti, kuriai iš tų dviejų grupių dangiausia nusikaltimų tenka. Negražiųjų moterų grupe pasirodė nepalyginamai kriminališkesnė.

Iš 20 grąsinančių laiškų sunkiomis pasėkomis, 19 buvo rašyta „negražiosios" grupės moterų. Iš 16 tos rūšies grąsinimų žodžiu, 14 tenka negražiajai grupei. Grąsinimų tesėjimu mažiausiai pasižymi negražiosios moterys. Iš 16 nusižudžių tik 2 tenka negražiojom. Psichologui šie skaitmens labai daug pasako, bet ne nebyliai jie ir paprastam žmogeliui. Jie sako, kad negražesnė moteris, gavus progos meilės santykius sudaryti, stengiasi palaikyti juos ne gerojom savo ypatybėm, bet daugiau brutalumu bei grąsinimais. Grąsinimų netesėjimas rodąs moters per dideli silpnabūdiškumą.

---

ramiai jau ilsejosi, saldžiai miegojo. Dabar lietus jau nustojo lijęs, vėjas pūtęs, staugęs. Dangus prablaivo. Iš po juodų debesų pasirodė didelis, didelis mėnulis. Jis pažiūrėjo į visą apylinkę. Visi medžiai be lapų, apnuoginti, stovėjo lyg sarmatydamiesi mėnulio šviesos ir lyg skundesi jam: „štai ką su mumis negailestingas ruduo padarė".

Pamatė mokytoja pačiame sodžiaus gale, vienoje pirkioje šviesą. Ji greitai nusiskubino ten, kad ir ji neužgestų. Priėjusi prie lango, nedrąsiai pabeldė. Pasirodė unt tos pirkios šeimininkas. Jis paklause nepažįstamos, ko jį norinti. Mokytoja pasisakė. Tuomet šeimininkas įsileido ją vidun. Dar jeidamas šeimininkas prašneko į savo miegančią žmoną.

— Magdat, kelkis! žiūrėk. Dievas atsiunte mums svečią—panelę mokytoją, kuri mokys mūsu vaikučius.

Magdė tuojau nušoko nuo krosnies, užsidėjo andaroką, bliuzę ir išėjo iš užkrosnies.

— Ak tu, mano svieteli, taip vėlai!—Stebėjosi Magdė. — Taigi iš kur, panelyte, Dievulis mums atnešė?

— Iš Vilniaus,—atsakė mokytoja.

— Iš Vilniaus?! Žiūrėk, Juzai, net iš Vilniaus—stebėjosi Magdė.

— Tai gal panelyle, ir valgyti jau nori?—Nddrąsiai paklausė Magdė.

— Ką čia dar klausi? nešk, ką turi ir tiek,—prašneko Magdės vyras. Magdė greitai, kaip mat, išspruko kamarėlėn ir tuoj atnešė sviesto, sūrio ir pieno. Uždėjusi stalą staltiese, pasodino viešnią valgyti.

Tuo tarpu prisikėlė vaikai, jų buvo devynios galybės ir kaip grybai po lietaus išdygę, iškišo galveles iš užkrosnies. Magdė atsistojusi nedrąsiai paklausė.

— Atsiprašau, kaip panelytė vadinatės?

— Mano vardas Marytė, o pavardė Spėčiūtė—atsakė maloniai mokytoja.

— Tai jūs vadinas, mokysite mūsų sodžiuje vaikus? A kaip jūs mokinsit, ar lietuviškai?—prašneko kiek patylėjus Magdė.

— Žinoma, lietuviškai,—greit atsakė mokytoja.

— Lietuviškai!—nusistebėjo Magdė.—Jurai, padabok, panelė mokins mūsų vaikus lietuviškai... Stebėjosi ir drauge džiaugėsi Magdė.

— Nors kartą susilaukėm lietuvių mokytojos... Vincukai, eikš čia, greičiau! — šaukė Magdė savo vyriausiąjį sūnelį.

Vincukas pamažu sarmatydamasis išėjo.

— Kaip vadinies?—paklausė mokytoja.

— Vincas Meškutis, — susigėdinęs atsakė.

Motyna įsirėmusi į šonus akimis sekė kiekvieną savo vyriausiojo sūnelio judesį.

— Tai žinot, panele, rodos, nežinią ką padaryčiau, kad tik mano sūnus būtų kunigas, kad kaip nors jį išmokinus...—prabilo liūdnai Meškutienė.

— Jei tik norėsit, tai ir išmokysit.—atsakė mokytoja.

Ir taip prasidėjo bendros šnekos. Iš karto kalbėjo apie asmeninius reikalus, paskui paliete ir tolimesnius. Mokytoja pradėjo pasakoti, kaip Lietuva susiverė, kaip dabar jai yra sunku ir kas reikia daryti, kad visiems būtų geriau, lengviau.

Taip Marytė Spėčiūtė nuo šio vakaro pradėjo tarp savo brolių apaštalauti. Ji pradėjo savo darbą varyti su meile, su pasiryžimu. O tas darbas nebuvo lengvas. Ji turėjo steigti mokyklą ten, kur nebuvo nei atatinkamo namo, nei suolų, nei knygų. Žodžiu, turėjo tik vaikų kruvą, kurie troško mokslo, ir daugiau nič nieko...

Šiaip taip ištaisė vieno turtingesnio ūkininko kitą pirkios galą ir vargais negalais ten įkūrė mokyklą. Nuo to laiko to sodžiaus vaikai mokinosi lietuviškai, toje kalboje, kurioje jų tėvai protėvai, kalbėjo, meldėsi. Tėvai buvo patenkinti nes jau pirmą pavasarį Marytė Spėčiūtė sugebėjo priruošti ketvertą vaikų ir išsiųsti į Vilniaus lietuvių gimnaziją. Tų skaičiuje buvo ir Vincas Meškutis. Džiaugėsi tėvai, kad jų maži vaikučiai gražiai pramoko skaityti ir rašyti, gražiai pažaisti ir padainuoti.

Ir kaip paprastai iš jos mokyklos kasmet išeidavo į aukštesnį mokslą po du, po trys...

Metai bėgo nepastebimai, o Marytė Spėčiūtė mokytojavo stropiai ir ramiai. Ji dirbo nebodama į nuovargį išsijuosiusi džiaugėsi, matydama savo darbo vaisius. Jos pirmieji mokiniai jau buvo prie galo savo mokslo. Vincas Meškutis jau buvo paskutiniuosius metus dvasiškoj seminarijoj, kiti jau mokytojavo, du kiti rengėsi į advokatus, gydytojus...

Bet visa kam yra galas. Paprastai gyvenime esti, kad laimę lydi nelaimė, o džiaugsmą—ašaros.

Pakitėjus politiniems santykiams, pablogėjo ir lietuvių mokytojų gyvenimo sąlygos.

Vieną gražią dieną dalis įžymesniųjų lietuvių veikėjų tapo suimta ir pasodinta kalėjime. Jų skaičiuje buvo ir Marytė Spėčiūtė. Jai teko gal daugiausia išbūti drėgname kalėjime. Ir tik vos po pusės metų ji tapo išteisinta ir paleista iš kalėjimo. Po to ant Marytės galvos krito sunkus ūgis po smūgio. Išėjusi iš kalėjimo sužinojo, kad kratos metu jos kambaryje kaž kaip dingo sutaupyti skatikai. Netrukus gavo pranešimą, kad atstatoma mokytojos vietos neva del mažo mokslo.

Nusiminė mokytoja Marytė Spėčiūtė. Dabar ji pasijuto begalo nelaiminga. Jos akyse atsistojo baisi bado šmėkla. Ir kas jai dabar daryti, kur dėtis? Gal eiti pas tuos pačius ūkininkus ir tarnauti mergomis? O gal eiti prašyti išmaldos? Ne. Marytė Spėčiūtė nu arė niekam nesiskųsti, pas nieką neprašyti pagalbas, nes žinojo, jog žmonės jai nepadės.

Nuo šio laiko Marytė Spėčiūtė visai atsimainė. Jos gražų veidą žiaurus gyvenimas išraižė raukšlėmis, plaukai pražilo, ji paseno be laiko.

Konopkaitis.

ŪKIO SKYRIUS.

Bulvių kasimas ir užlaikymas per žiemą.

Jei ūkininkas nori turėti gerą bulvių derlių, tai turi jas nukasti tada, kai gumbai jau nustoja augę. Tada gaunama ne tik didžiausias bulvių derlius, bet ir pačios bulvės būna geresnės, nes daugiau savyje turi krakmolo. Tas laikas kaip tik būna tada, kai bulvių virkščios visiškai nudžiūsta ir suvysta. Paprastai pas mus tuo laiku ir kasama bulvės. Bet kartais gali atsitikti, o panašiai pas mus gana dažnai ir atsitinka, kad bulves tenka nukasti tada, kai virkščios dar visiškai žalios. Panašiai tenka elgties tada, jei sodinama vėlyva bulvių veislė, arba jei tikimasi šalnų ar drėgno oro, o bulvės nesuspėjo dar užaugti. Reikia pastebėti, kad tokios bulvės, kurias nukasa dar esant žalioms virkščioms, ne tik mažiau savyje turi krakmolo ir vandeningesnės, bet taipogi greičiau pūsta ir blogiau išsilaiko per žiemą. Todel, kadangi pas mus vasaros gana trumpos, tai ūkininkai privalo sodinti ankstyvesniąsias bulves, kurios anksčiau užauga. Jeigu tenka bulves nukasti tada, kai jų virkščios dar visiškai žalios, tai kokia 6—8 dienas prieš bulvių kasimą reikia virkščias nupiauti dalgiu. Virkščias galima sušerti gyvuliams arba raugyti, o bulvės, nukastos nupiovus žalias jų virkščias, netaip pus.

Bendrai reikia stengties nukasti bulves kaip galima vėliau. Nieko nekenks, jei bulvės savaitę—kitą pagulės ilgiau žemėje. Del to mažiau bus žalos, kaip per anksti bulves nukasus. Tačiau reikia ir to nepamiršti, kad drėgnu oru nukastos bulvės ir prišaldytos, nors ir nedaug, greit genda žiemos metu. Todel vietose, kur galima anksti tikėties šalnų arba lietingų orų, reikia bent kiek pasiskubinti su bulvių kasimu. Tada geriau bulves nukasti kiek anksčiau, kai dar esti šilti ir sausi orai.

Jeigu bulvių nedaug, tai jas nukasa paprastai šakėmis, o jei daug, tai plūgu arba net tam tikromis mašinomis. Čia svarbiausia yra, kad kaip galima geriau bulves nukasus, tai yra kad mažai jų paliktų žemėje, o antra—kad tą darbą atlikus kaip galima greičiau, ypač jei darbininkų sunku gauti ir laikas yra brangus. Bulves nukasus, bulvieną dar reikia išakėti. Tuomet akėčios išverčia į dirvos paviršių užsilikusias žemėje bulves, kurias gali surinkti vaikai.

Nukastas bulves, prieš supilsiant į rūsius arba aruodus, reikia pirma gerai apdžiovinti ir atrinkti visos papuvusios ir pažeistos bulvės. Mat, pažeistos bulvės aruoduose greit pradeda pūti ir paskui užkrečia sveikas.

Nukastas bulves naudinga dar atrinkti bent į tris rūšis, būtent: didesniąsias, mažas ir vidutines, kurias galima paskui suvartoti sėklai. Bulvių sortavimą galima atlikti rankomis, o jei daug, tai tam tikrais vieliniais sietais, kuriuos galima patiems pasidaryti. Jeigu bulvės atrenkama (sortuojama) sietais, tai paskui vis delto reikia jas perrinkti rankomis, atrenkant visas papuvusias, pažeistas ir šiaip nenormaliai užaugusias bulves. Tai svarbu atlikti ypač su sėklinėms bulvėmis. Tiesa, toks perrinkimas reikalaus padėti darbo, bet tas darbas ūkininkui apsimokės, nes viena — bulvės geriau išsilaikys per žiemą, antra — pasodintos ne taip greit apsirgs ir duos geresnį derlių, trečia — bulvės ilgiau užlaikys gerąsias savo savybes ir netaip greit išsigims. Jei bulvių sodinama labai daug, tai jų sortavimui yra tam tikros mašinos.

Bulvėms labai mažai pakenkia įvairūs vabzdžiai, bet dažnai jos nukenčia nuo vadinamojo šlapiojo puvinio—labai limpamos bulvių ligos, kurią išššaukia ypatingas grybas ir apie kurią jau savo laiku buvo rašyta. Šlapusis puvinys gali ne tiktai apkrėsti visas bulves, bet taipogi dirvą ir tada jau sunku būtų tikėties gero bulvių derliaus. Todel atrenkant bulves laikymui per žiemą reikia ypatingai žiūrėti, kad su sveikomis nepatektų papuvusių bulvių.

Kai del bulvių užlaikymo per žiemą, tai pirmiausia reikia pastebėti, kad labai yra naudinga sėklinės bulvės laikyti skyrium nuo visų kitų bulvių. Toliau, kaip vienas taip ir kitas bulves laikant reikia žiūrėti, kad jos gulėtų sausoje vietoje ir kad nesušaltų ir nesudygtų. Ypač yra labai svarbu, kad sėklinės bulves nesušaltų. Vartojamos bulvės, jei jos bent kiek apšala, dar galima šiaip ar taip suvartoti; sėklinės bulvės, jei joms bent kiek pakenkia šaltis, sėklai visiškai netinka. Sudygusios bulvės netinka gyvulių pašarui, o taipogi krakmolo fabrikams bei bravorams.

Kad bulvės nesudygtų, reikia jas laikyti sausoje ir vėsioje vietoje. Jeigu termometras rodo 3 laipsnius šilimos, tai drėgnos bulvės gali jau sudygti, o prie 6—10 laipsnių sudygsta ir sausai laikomos.

Be to, mažiausias šaltis bulvėms pakenkia. Geriausia bulvėms laikyti temperatūra—1 laipsnis šilimos ir jokiu būdu nedaugiau 2 laipsnių. Prieš pilsiant į rūsius arba aruodus reikia bulvėms duoti gerai apdžiūti.

Ypač rūpestingai reikia užlaikyti sėklinės bulvės, ne tik del to, kad mažiausias šaltis joms gali pakenkti, bet ir del to, kad jas tenka laikyti per visą žiemą ir dar pavasary, tai yra labai ilgai. Geriausia sėklines bulves laikyti giliuose sklepuose arba apskrituose rūsiuose, apibarščius sausu smėliu ir sausais pelenais arba kalkėmis. Tam tikslui ima ant kiekvienų 60 pūdų bulvių nuo 5 ligi 8 kg. gerintų kalkių. Bulvės turi būti supiltos ne storesniu sluoksniu, kaip 1—$1^1/_2$ aršino.

Vartojamas valgiui bulves galima laikyti rūsiuose arba sklepuose. Tas bulves, kurios bus vartojamos valgymui žiemos pabaigoj arba pavasarį, reikia užlaikyti rūpestingiau, kad pradžioje pavasario jos neprađėtų dygti. Gi tas bulves, kurios bus vartojamos rudenyje ir pradžioje žiemos, galima užlaikyti netaip rūpestingai. Čia bus tiktai svarbu, kad jos nesušaltų.

Rūsius reikia daryti tokius, kad atidarius galima būtų iškarto išimti visos bulvės.

Nedideliuose ūkiuose, kur daugiau sodinama bulvių ir kur jas vartoja gyvulių pašarui arba maišo į duoną, ten naudinga būtų turėti bulvėms tam tikras sklepas. Į tuos sklepus paskui pernešama bulves iš tų rūsių, kurie skirti naudojimui.

Sėklinėms bulvėms rūsius kasama būtinai sausoje vietoje, geriausia pataikyti aukštesnė vieta, nuo $2^1/_2$ ligi 3 aršinų gilumo ir tiek pat platumo. Tuos rūsius paskui pusiau pripildo bulvėmis, po to apipila sausomis žemėmis, arba, dar geriau, išsyk sausu smėliu, o paskui sausa žeme. Ant viršaus uždeda šiaudų arba mėšlo. Prieš apkasant rūsį žemėmis naudinga jį keliems dienoms lengvai pridengti šiaudais, kad bulvės naktį neapšaltų, bet kad jos atiduotų drėgmę. Paskui tuos šiaudus, kurie apačioj būna paprastai drėgni, nes bulvės iš pradžių rūsyje „prakaituoja", reikia nuimti, o rūsį apkasti smėliu ir žemėmis.

Į panašius rūsius daug bulvių sutalpinti negalima, todel jie tinka tiktai mažesniems ūkiams. Didesniems bulvių kiekiams daromia ilgus rūsius, $1^1/_2$—3 aršinų gilumo ir tokio pat platumo, o ilgis gali būti pataikytas sulig bulvių kiekio; apačioje daroma kiek siauresnes. Rūsių dugną ir sienas iškloja šiaudais, ant šiaudų pila sauso smėlio 2 verškų storumo sluoksnis; paskui pila gerai apdžiovintas bulves $1^1/_2$ aršino storumo sluoksniu, ant viršaus dar sauso smėlio 2 verškų storumo sluoksnį ir ant galo ligi rūsio viršui sausos žemės, kurią reikia gerai suspausti—sumindžioti. Ant panašių rūsių naudinga padaryti iš lentų arba šiaudų stogelis, kad apsaugojus rūsį nuo lietaus. Jeigu žiemos metu ištinka dideli šalčiai, tai po stogeliu naudinga prikimšti šiaudų.

Galimu duobes rūsiams daryti netaip gilias, būtent $1^1/_2$ aršino gilumo ir supilti bulves taip, kad jos užimtų visą rūsį ir dar pasiduotų kiek aukščiau nuo žemės paviršiaus. Galima ir visai nedaryti duobių ir bulves laikyti stačiai žemės paviršiuje $1^1/_2$ aršino storumo kaupu. Šiuose atsitikimuose rūsiai turi būti gerai pridengti, kad apsaugojus bulves nuo šalčio. Pridengti juos galima tokiu būdu. Rūsį pridengia nestorai ruginiais kūlio šiaudais taip, kad varpos būtų viršuj ir jei bulvės sausos, tai tuojau iš viršaus apkasa žemėmis, kurias ima čia pat prie rūsio. Tokiam atsitikime aplink rūsį reikia padaryti grabūtė, kad turėtų kur nubėgti vanduo. Žemių sluoksnis išsyk turi būti $^3/_4$ aršino storumo. Iš viršaus rūsį ant $^1/_4$ aršino neapkasa žemėmis, bet pridengia išlengvo šiaudais, o ant šiaudų uždeda lentą, lentą reikia padėti ant skersai paguldytų pagalių. Lenta dedama tam, kad apsaugojus rūsį nuo lietaus. Per nepridengtą rūsio vietą išeina nereikalinga drėgmė, nes, kaip jau sakiau, šviežiai nukastos bulvės prakaituoja.

Prasidėjus šalčiams lentą nuima, gi šiaudus viršuj kaupo, jai jie šlapi, pakeičia sausais ir apkasa žemėmis. Toliau, kaip tik šalčiai pradeda stiprėti, apkasa kaupą žemėmis vis daugiau ir daugiau taip, kad jis prisidengia maždaug $1^1/_2$—1 aršino storumo sluoksniu. Jei žemė lengva, tai jos sluoksnis turi būti storesnis, o jei kieta molinė, tai sluoksnis gali būti plonesnis. Jei pilant į rūsius bulvės buvo drėgnos, tai iš pradžių kaupo geriausia visai neapkasti žemėmis, o tiktai pridengti šiaudais. Tiktai kuomet orai atšals, drėgnus šiaudus reikiu pakeisti sausais ir apkasti kaupas žemėmis.

Jei del kurių nors priežasčių nepavyksta bulves nukasti rudenyje ir išlaikyti vienu iš čia aprašytų būdų, tai galima ligi pavasariui palikti jas žemėje. Tačiau panašiame atsitikime reikia jas apsaugoti nuo šalčio. Tam tikslui bulvių vagas vėlai rudenyje apkasa žemėmis ir pridengia spygliais arba šiaudais. Patirta, kad tuo būdu bulvės išsilaiko per žiemą gana gerai.

P. K.

Bičių lizdų prirengimas žiemai.

Žiauri šių metų žiema sudavė didelį smūgį bitynams ir labai sumažino lizdų skaičių. Buvo atsitikimų, kad iš keliolikos avilių nepaliko nė vieno ir visi iššąlo ligi paskutinio. Tiesą pasakius, čia ne vien šaltis kaltas. Jei ūkininkai daugiau į savo bites būtų kreipią domės, jei tuojau po pirmųjų šalčių avilius būtų geriau pridengę, tai to nebūtų atsitikę.

Bet tiek to. Klaida buvo padaryta, bitės išgaišo ir gyvybės joms jau nebegrąžinsi. Dabar palieka tiktai žiūrėti, kad nepakartojus senųjų klaidų ir pasirūpinti, kad bitės kuo geriausia peržiemuotų.

Kad bitės gerai galėtų peržiemuoti, tai visųpirmiausia reikalinga, kad jos turėtų pakankamai maisto ir kad tas maistas lizde taip būtų sudėtas, kad kiekvienu laiku bitės prie jo galėtų prieiti.

Čia turiu pastebėti, kad bitės pas mus išgaišta ir ne taip šaltomis žiemomis ir kad priežastis to būna ta, kad per mažą joms paliekama žiemai medaus. Pas mūsų sodžiaus bitininkus vyrauja paprotys, kad reikia bites kopinėti net tada, kuomet jos visai mažai turi medaus ir kuomet ištikrųjų medaus avilin reikėtų įdėti, bet neišimti. Esą, „kaip aš būsiu be medaus, jei laikau bites". Panašus paprotys yra tačiau negeras. Mūsų sodžiaus bitininkai visai maža savo bitėmis rūpinasi ir todel neturi teisės ir iš jų perdaug reikalauti. Daugiausia ką mūsų ūkininkai savo bitėms padaro, tai kad rudenyje šiaip taip pridengia avilius, o pavasarį pašalina uždangalus ir atkamšo lakteles.

Kiekvienas ūkininkas supranta, kad daugiau pieno duoda ta karvė, kuri geriau šeriama. Tas pats ir su bitėmis. Juo jas geriau prižiūrėti, juo ir naudos iš jų daugiau bus. Iš gerai prižiūrimų avilių visuomet, be jokio pavojaus pakenkti bitėms, bus galima nemaža išimti medaus. Tiktai išimtinai blogais bitėms metais, kaip pereitieji, kuomet per visą vasarą buvo šalti ir lietingi orai ir kuomet šiltų dienų buvo maža, sunku tikėties iš bičių daugiau naudos.

Iš blogai prižiūrimų avilių nekuomet negalima tikėties didesnės naudos.

Bitėms žiemai nereikia palikti maisto per daug, bet ir ne permažai. Vis delto geriau palikti daugiau, negu permažai Del vieno-kito medaus kilogramo ūkininkas nenumirs, o bitėms tai labai daug reiškia, nes dažnai jas išgelbsti nuo tikros mirties. Beto, jei daugiau avily būna medaus, tai daugiau prisiperi bičių ir tuo būdu daugiau būna darbininkių ateinančiais metais.

Galima būtų iš rudens bitėms mažiau palikti medaus, o pavasarį, jei pasirodytų, kad maisto trūksta, galima būtų bites papenėti. Bet tai reikalauja tam tikro triūso, kuriam mūsų rodžiaus bitininkai nekuomet neturi laiko.

Bitėms medaus žiemai paliekama daugiau arba mažiau, tai pareina nuo to, koks lizdas. Jei lizdas didesnis, tai medaus paliekama daugiau, o jei mažesnis — tai mažiau. Geram bičių lizdui paprastai paliekama nuo 10 ligi 14 kg. medaus. Bet pasitaiko ir tokių lizdų, kuriems reikia palikti 16 kg. medaus. Silpnoms bitėms, kurias aptūpusios tik 3—4 rėmus, paliekama 10 kg. medaus.

Jei žiema būna šalta, o aviliai žiemai blogai prirengti, tai bitės žiemą daugiau sunaudoja medaus ir todel jau anksti pavasarį gali joms pritrūkti maisto Tas pat atsitinka, jei pavasarį maža būna medingų žiedų ir bitės neturi iš ko pasipildyti ištuštėjusį po žiemai medaus išteklių. Motina matydama, kad avily maža maisto, maža sudeda kiaušinėlių ir todel didžiajam iminiui maža būna darbininkių bičių. Tuo būdu lizdas nusilpnėja. Todel kas nori turėti stiprius lizdus, kurie per vasarą prineštų daug medaus, tas ypač pavasarį turi žiūrėti, kad bitės avily pakankamai turėtų, maisto. Todel yra labai naudinga palikti bent po 4 kg. medaus kiekvienam lizdui pavasariui, kad, reikalui ištikus, bites galima būtų papenėti. Ne didelė bėda, jei pavasarį bičių neteks penėti, tada patys paliktą medų sunaudosite.

Nemažiau yra svarbu atatinkamai sutvarkyti žiemai pats bičių lizdas. Kartais atsitinka, kad bitės žiemos metu žūna, o medaus avily dar palieka. Aišku, kad tokiuose atsitikimuose bitės žūvo ne del maisto stokos.

Bendrai imant dažniausia bitės pas mus žūna del stokos maisto ir blogo lizdų sutvarkymo. Rinkdamos medų, pačios bitės jį supila į korius taip, kaip joms labiausia patogu. Bet kopinėdamas bites bitininkas padaro avilyje netvarką, kuri taip ir pasilieka avilyje per žiemą, jei pats bitininkas atatinkamai lizdo iš rudens nesutvarko.

Lizdus atatinkamai sutvarkyti geriausia laike didžiosios revizijos. Bet jai tuo laiku to nepadarėte, tai visi delto geriau tai padaryti ir vėliau, negu visai nieko nedaryti. Tačiau vėliau tvarkyti lizdus galima tik tuomet, kai šilti orai.

Tvarkant lizdus žiemai, kad gerai sudėjus rėmelius su medum, tuščiais koriais ir perais, reikia turėti omeny štai kas.

1) Bitės nekuomet nesilaiko ant medaus pripiltų korių, bet ant tuščių korių arba su perais. Be to, senesni koriai žiemai geriau tinka, negu nauji ir šviesūs. Motyna pradeda dėti kiaušinėlius išsyk tuose koriuose, kurie randas kamuolio vidury, todel reikia vengti statyti žiemai į lizdo vidurį labai senus korius, kurių akutės pasidarė mažos ir netinkamos perų auginimui. Tokius korius lengva pažinti, jei per juos pažiūrėti į šviesą: jei neperšviečia — reiškia senas ir vartoti netinka.

2) Žiemos metu kiekvienas judėsys bites vargina, persikelti per vieną arba keletą tuščių rėmų jos suvis negali ir todel medus turi rasties vienoj vietoj, prie paties bičių kamuolio.

3) Bitės žiemai susimeta į kamuolį visuomet — netoli ląstvelės.

Rėmų padėtis avily pareina nuo jų rūšies. Visus avilius galima skirstyti į tris rūšis, būtent:

1) Stačiuosius, kurie turi siaurai aukštus rėmelius; jei jie turi žemai plačius rėmus, tai juos dedama avily keliais aukštais. Tokio avilio aukštumas didesnis kaip platumas arba ilgumas;

2) Gulščiuosius, kurių rėmai siaurai aukšti. Tokių avilių aukštumas lygus arba mažesnis avilio ilgumui;

3) Pusiau gulščiuosius, kurių rėmai žemai platūs ir todel jų aukštumas mažesnis už ilgumą arba platumą.

Laike žiemavimo bičių kamuolys slenka: stačiuose aviliuose tik aukštyn, gulščiuose — viršun, paskui skersai rėmų. Turint tai ameny atatinkamai ir rengiama žiemai lizdas,

Stačiuose aviliuose lizdas turi būti taip sudėtas: viršuj medus, žemiau perai, o apačioj tušti koriai. Pavyzdžiui Berlepso tipo aviliuose, viršutiniam aukšte statome 6—7 rėmus su medum, žemiau — tiek pat su perais ir tuščiais koriais. Šone perų statome po rėmą su medum. Jei perų maža, tai drauge su pastaraisiais statome rėmą su tuščiais koriais ir medum, tiek, kiek užims vietos bičių kamuolys, o kamuolio šonuose įstatome po rėmą su medum.

Gulščiuose aviliuose medų statome vienoj lizdo pusėj, priešingai ląstvelėms

Pusiau gulščiuose aviliuose, kurių rėmeliai žemi ir platūs. bičių kamuolys slenka nuo ląstvelės išilgai rėmų ir vėliau persimeta į kaimyninius rėmus. Lizdai tokiuose aviliuose turi būti taip sutvarkyti, kad didžioji medaus atsargos dalis būtų vienoj lizdo pusėj. Lizdo vidury statome rėmus su medum ir perais. Priešingoj saudėlio pusėj statome rėmą su dideliu medaus kiekiu. Tai daroma tam, nes manoma, kad bičių kamuolys, užimąs rėmus su perais užims ir tą rėmą su medum, kuriuo maitinsis, kol slinks išilgai rėmų.

Sudedant lizdus žiemai reikia įprasti sverti rėmus iš akies. Sverti kiekvieną rėmą svarstyklėmis nepatogu, nes viena, tai užimtų nemaža laiko, kas daugiau laikant bičių ne visai būtų patogu, o antra — panašiai sveriant negalima tikrai žinoti, kiek bitėms paliekame maisto, nes drauge su medum pasvertume ir pačius rėmus, tuščius korius, perus ir bičių duoną. Sveriant akimi visą tai imame domėn ir todel nusveriame teisingiau.

Teisingai sudėjus lizdus žiemai, nekuomet negali atsitikti, kad bitės pražūtų badu tuomet, kai avily yra dar nemaža medaus. Sudėjus lizdą neteisingai, panašūs atsitikimai ne reti.

Jei žiemai lizdo suvis netvarko, bet palieka lizdo vidurį nejudinę taip, kaip pačios bitės jį sutvarkė, atėmę tik iš abiejų lizdo pusių rėmus su medum, panašūs bičių žuvimai būna labai dažni.

Bites žiemai paliekama lauke, arba sunešama į tamses. Jei bitės žiemuoja lauke ir aviliai nevisai šilti, tai juos tenka kuo nors apdengti būtent: lapais, šiaudais ir t. t. Žiemuojant bitėms tamsėse, visi tie apdengimai ne tik kad nereikalingi, bet dar gali būti kenksmingi. Bendrai žiemuojant tamsėse bitės daugiau kenčia nuo bereikalingos šilimos ir traukimo. negu nuo šalčo. Todel, žiemuojantiems tamsės aviliams tuštumų tarp dvigubų sienelių arba tarp sienelių ir uždarių nereikia prikimšti. Lakas taip pat reikia palikti atidarytas. Jei bute, kur bitės žiemuoja, nėra pelių, tai kartais avilius, kurie turi atimamus dugnus, stato žiemai be jų. Tada aviliuose gana gerai vėdinasi oras. (B. d.).

Klausimai ir atsakymai.

Amatų mokykla.

Klausimas. Prašau patarti, kokiu būdu įstoti į amatų mokyklą. Negalėdamas žemės dirbti noriu išmokti amato (siuvimo), bet būdamas neturtingas, negaliu užmokėti už mokslą. Ar negalima kuriuo nors būdu įstoti į panašią mokyklą su sąlyga, kad už mokslą paskui atidirbsiu?

Š. K. D. narys.

Atsakymas. Kreipkitės į savo Draugijos Centrą Vilniuje ir į Centro Komitetą (Vilnius, Didžioji g. Nr. 12), išdėstykite savo padėtį, o gal ir pavyks tuo būdu įstoti į pageidaujamą amatų mokyklą.

Skirstymasis į vienasėdžius.

Klausimas. Mes du vensėdžiai ir lygiai turime žemės, kaip vienas, taip ir kitas. Norime skirstytis į vienasėdžius. Žemė kartu padalyta. tai aš noriu kad būtų kąsniais. Kiemas bendras ir trobos stovi bendrami kieme. Mano yra geras sodas, tai aš norėčiau likti vietoje. Js taip pat nori likti vietoje. Prašau duoti patarimą.

Žegadrinas.

Atsakymas. Du šeimininkai vienam kieme—ištikrųjų nepatogus dalykas. Daug geriau būtų išsiskirstyti. Bet blogiausia tai, kad ir vienas ir antras nenori apleisti senosios vietos. Tamstai gaila palikti geras sodnas, o našlė bijo išlaidų, surištų su triobų pernešimu. Reikia kaip nors susitarti, kad neliktų nuskriausta nė viena pusė. Geras sodnas gaila mesti, nes naujas užsiauginti bus sunku. Bet tada Tamstai reiktų duoti koks nors atlyginimas našlei už triobų pernešimą. Kitos išeities panašiam atsitikime nematau ir daugiau sunku kas nors patarti.

Arklys ėda virves.

Klausimas. Kas daryti arkliui, kad negraužtų virvių, kuriomis būna pririštas lauke? Virves ne kanapinės, bet iš jūrių žolės. Gal arkliui duoti kokių vaistų, gal virves kuo ištepti ar kas kitas daryti. Lauksiu atsakymo.

Petras Sergūnas.

Atsakymas. Arklys ėda virves todel, kad jo organizmas reikalingus druskų. Duokite jam su pašaru po du šaukštu kredos 2 kartu į dieną, o t ipogi paprastosios gyvulinės druskos gabalą. Tai be abejo padės.

Perkūnijos.

Klausimas. Kodel dabar ėsti dažniau perkūnijos, negu seniau? Sako, kad čia kalt s radio. Ar tiesa.

Petras Sergūnas.

Assakymas. Negalima tvirtinti, kad dabar perkūnijos esti dažniau; negu pirmiau, todel ir radio čia nėra ką kaltinti.

Madų žurnalai.

Klausimas. Būvant Vilniuje ne radau lietuvių knygynuose madų žurnalų. Kur galima juos užsiprenumeruoti metams ar nusipirkti?

Setras Sergūnas.

Atsakymas. Pirmiau lietuvių knygynuose tų žurnalų galima buvo gauti. Jei Tamsta negavai Vilniuje lietuvių knygynuose, tai reikėjo kreipties į lenkų knygynus. Pagaliau, galėjote gauti pas pirmąjį siuvėją. Kiek jie kainuoja, mes nežinome. Tai pareis nuo to, koks žurnal s.

Kova su usnimis.

Klausimas. Mano lauke nė iš šio, nė iš to šiemet priviso tiek usnių, kad be pirštinių negalima vasarojams ršti į pėdus. Nieko panašaus pirma nebuvo. Prašau atsakyti, iš kur jos galėio atsirasti ir kokiu būdu jas išnaikinti?

Vacas.

Atsakymas. Jei Tamstos lauke pirmiau usnių nebuvo, tai jas galėjo užnešti iš kaimyno lauko, arba iš miško. Usnių sėklos su pūkeliu, todel vėjas jas toli gali nunešti.

Kai del usnių naikinimo, tai yra nelengva uždavinys. Dalykas tame, kad usnys veisiasi ne tik sėklomis, bet ir šaknastiebiais. Arimu, akėjimu ir drapakavimu usnių neišnaikissi, bet dar labiau praplatinsi. Jei plūgas arba drapakas usnies šaknistiebį sutrauko į keletą gabalų, tai kiekvienas gabalas, kuriame bent viena būna akelė, vėl prigyja. Tame ir yra visas sunkumas kovoti su usnimis.

Usnių naikinimui patariama imties šių priemonių.

1. Apžiūrėti patvorius, pagirius ir šiaip ueužsėtas vietas ir jei ten rasite usnių, tai neduoti joms nužydėti ir visumet dalgiu nukapoti žiedus,

2. Kai dirva gerai lietaus sudrėkinta, rauti usnis rankomis ir suvartoti kompostan. Rauti reikia kol usnys dar nenunokino sėklos.

3. Kas usnių nenori rauti rankomis, tai gali iškapoti tam tikrais apateliais, kurių visuomet galima gauti nusipirkti ūkio įrankių sandėliuose.

Čia turiu pastebėti, kad kova su usnimis yra gana sunki ir vienais metais jų neišnaikinsite. Bet del to ūkininkas neprivalo nuleisti rankų ir turi kiek galėdamas kas metai kovoti su usnimis, nes kitaip jos išsiplatins po visą lauką ir sunku bus kas nors padaryti. Išsyk jas sunaikinti būna daug lengviau.

Toliau, usnių naikinimas neduos pageidaujamų pasekmių, jei kaimyno laukas bus jomis užterštas, nes jei pas save išnaikinsite, tai sėklų vėjas vėl užneš iš kaimyno lauko. Tokiuose atsitikimuose kaimynas reikia priversti; kad taip pat naikintų usnis. Priversti yra lengva. nes Lenkijoj yra įstatymas, kuris numato net didelę bausmę už šių piktžolių nenaikinimą. Jei vietomis matos usnių ir jei policija neverčia jų išnaikinti, tai tik todel, kad nežino įstatymų, arba nepažįsta pačių usnių.

Azotniakas rugiams.

Į pūdymą buvau pasėjęs geltonojo lubino, kuris užaugo gana menkas, nes per vėlai buvo pasėtas ir sėkla menka. Dabar tą lubiną aparsiu, bersiu 2 maišiu tomamilčių į ha ir sėsiu rugius. Ar ne gerai būtų dar davus rugiams azotniako?

Vacas.

Atsakymas. Azotniaką išbarščius reikėtų mažiausia dar 7 dienas palaukti su sėja, taigi perdaug nesivėlinkite, nes jau ir taip buvo laikas rugiai pasėti. Todel vietoj azotniako geriau berkite kokia 50 kg. salietros „nitrofos" į ha.

Sidabrinės lapės.

Klausimas. Lenkų laikraščiuose buvo rašyta, kad labai gerai apsimoką auginti taip vadinamos sidabrinės lapės. Todel prašau pranešti, kur jų galima gauti ir ar brangiai kainuotų porą? Taip pat prašau nurodyti, kaip jas auginti?

Vincas.

Atsakymas. Sidabrines lapes perka Kanadoj ir už porą moka apie *vieną tukstantį ir aštuonis šimtus Šiaurinės Amerikos dolerių*. Jei tokia kaina Tamstai yra prieinama, tuomet pasistengsime parašyti, kaip tas lapes auginti.

Kaip gaudyti žuvis.

Klausimas. Aš nuo senai užsiimu žuvų gaudymo amatu, bet vis nesiseka ir tik mažos kimba Sako, kad yra aptiekose tokių vaistų, kurie žuvis patraukia? Prašau nurodyti tuos vaistus.

Žuvininkas.

Atsakymas. Mes apie tokius vaistus negirdėjome ir visi mes žuvis gaudome su tokiu pat pasisekimu, kaip ir Tamsta. Pagaliau, tai ne mūsų dalykas. Tiktai žuvų nuodijimu Tamstai nepatartume užsiimti, nes tuomet ir pats save ir kitus tokiomis žuvimis gali nunuodyti.

Ekzekucinė klauzulė.

Klausimas. Aš gavau iš taikos teismo egzekucinę klauzulę. Ar galima per vlščiaus viršaitį ieškoti pas skolininką pinigų. O jei priešingai tai per kokias instancijas to prieinama?

Ašara.

Atsakymas. Apie tai nesenai buvo rašyta straipsnyje „Įvairūs tiesų dalykai". Pasiskaitykite.

Sodui vieta.

Klausimas. Juodžemio sluoksnis visai plonas, nes tik 20 cm., apačioj vietomis yra žvyrius ir smėlis. Kur geriau būtų užvesti sodas, ar kur yra žvyrius, ar smėlis? Žmonės sako, kad smėly sodas geriau auga, kaip prie žvyriaus.

Ūkininkas.

Atsakymas. Ir viena, ir kita sodu nėra geros žemės. Bet jei nėra geresnės, tai geriau pataikyti kur apačioj smėlis. Jei galėsite trešite, ypač mėšlu, tai tokioje žemėje sodas gali būti geras.

Vabzdžiai ant medžių.

Klausimas. Turiu sodą, kurį užpuolė kažkokie žali vabzdžiai, labai maži. Matyti, jie čiulpia lapus, nuo ko pastarieji raitosi ir džiūsta. Tie vabzdžiai sėdi ant šakų ir lapų. Prašau patarimo, kas su jomis daryti?

Jurgis.

Atsakymas. Purkškite medžius *bordo skystimu*. Kaip prirengti bordo skystimas, — apie tai jau buvo rašyta.

Kaip pasirašyti ant vekselio?

Klausimas. Kaip pasirašyti vekselį jei ėmėjas nemoka rašyti? Ar kitas už jį, prašant, gali pasirašyti vekselį?

Ašara.

Atsakymas. Jei ėmėjas nemoka vekselį pasirašyti, tai turi pasirašyti pas notarą (kryželiais). Kitas už nemokantį negali pasirašyti vekselį, nes tada jam reikėtų ir mokėti.

Melioracija.

Klausimas. Mes norime nusausinti pievas, bet dalis ūkininkų tam priešinasi. Ar galima kaip nors priversti nenorinčius sutikti, nes dabas tos pievos visai neduoda naudos?

B. Ūkininkas.

Atsakymas. Jei norinčiųjų yra daugiau kaip $^1/_3$, tai kitus lengva priversti ir galima darbas tęsti jų visai neatsižiūrint. Jei betgi nenorinčių atsiras vienas trečdalis, tai jau bus sunkiau.

Sugadino pievą.

Klausimas. Bevedant pro mus plentą sulaikė vandenį ir visiškai sugadino mūsų pievas. Mes ūkininkai protestavome, bet nieko nepadėjo. Ar galima kuriuo nors būdu šiame klausime prieiti prie tiesos?

B. Ūkininkas.

Atsakymas. Ne tik galima, bet ir reikia netyleti. Vesti plentą privalo taip, kad nepakenktų ūkininkų laukams. Jei vesdami plentą sulaikė vandenį ir užliejo Tamstų pievas, tai apskųskite savo starostijai. Jei del to jau turite nuostolių, tai jų galima ieškoti iš įstaigos, kuri tą plentą veda.

Arklių šėrimas.

Klausimas. Ar geriau arkliams bulvės virtos, ar žalios, o gal pašarinės morkos su akseliu (siečka)?

Uk.

Atsakymas. Maistingesnis arkliams pašaras yra bulvės, nes jos daug savyje turi krakmolo, ir tai šutintos, negu maltos.

Gi morkos, jei jų duoti arkliui nepodaug, reguliuoja pašaro virškinimą, o kadangi jos savyje turi gana daug geležies, tai abelnai nuo jų pagerėja medžiagų kitimas arklio organizme,

Tačiau tiek vienos bulvės, tiek vienos morkos jokiu būdu negali patenkinti arklio organizmo reikalavimų, nes tiek šiaudai, kaip ir kaupiamieji augalai turi savyje mažai baltymų, kurių reikalingas kiekvieno gyvo padaro organizmas. Todel prie tokio pašaro arkliui reikia daduoti stipriojo pašaro, kaip antai: sėlenų, avižų ir t.t. Vidutiniai dirbantiems arkliams turime duoti į dieną 10— 12 kg. šutintų bulvių ir ligi 3 kg. sėlenų.

Vyro teisės prie žmonos turto.

Klausimas. Mano žmona aprašė savo ūkį broliui. Ar galiu aš tam sukliudyti?

Nuskriaustasis.

Atsakymas. Jei prieš šliūbą buvo padaryta sutartis, sulig kurios žmona turėjo atskirą ūkį (kaipo savo nuosavybę) ir turėjo teisę pati jį valdyti, tai yra, jei Tamsta tuo ūkiu negalėjai naudoties, tai tuomet ji turi teisę tokį ūkį perduoti. Bet jei Tamsta tą ūkį valdei ir juo naudojais, tai visokie aktai, padaryti žmonos savarankiai ir be Tamstos įgaliavimo, neturi jokios galios.

KORESPONDENCIJOS.

Viln.-Trakų apskr.

Nočia, Kaniavos valsč. Nočios miestelis nedidelis, bet jame yra net dvi lenkiškos mokyklos. Atvažiavus kun. Šileikai lenkinimo darbas sparčiai pasistūmėjo pirmyn. Pav. įsteigta „Mleczarnię“, „Strzelcai“ „S. Młodz. Polskiej“, tik kažkodel prie tų draugijų mažai kas limpa. Miestely yra daug lietuvių šeimynų, o seniai visi beveik moka lietuviškai ir todel čia labai reikėtų įsteigti kokią nors lietuvių draugiją. Šiemet ačiū Nočios apylinkės lietuviams moksleiviams, liepos 26 dieną buvo suvaidinta 3 veiksmų tragedija „Šentoji Cecilija“ Dar toli prieš vaidinimą, buvo girdima žmonių tarpe įvairių apie vakarą kalbų. Netgi buvo bijotasi, kad „Strzelcai“, ir „St. Ml.“ neduos lietuviškai vaidinti, o pikti liežiuviai paleido paskalų, kad ruošiama vakaruškos.

Bet nežiūrint į visa tai, vakaras buvo labai gerai suvaidintas. Po vaidinimo prasidėjo šokiai, kurie tęsėsi iki ryto. Šokiai, buvo diriguojami lietuviškai kuriuos vedė patsai Nočios jaunimas. Keista! Rodos miestelyj nieks nemoka lietuviškai, o kai tik vakaras tai žiūrėk visi kalba lietuviškai. Bežaidžiant atsirado du kaip pėdai girtuokliai, kurie šlaistydami norėjo gadinti tvarką, bet nieks jų neišsigando, nes tai amžini girtuokliai, kurie nuolat valkiojasi girti (vienas iš Nočios miestelio, antras iš Būdų sodžiaus).

Tą patį dalyką moksleiviai suvaidino ir Panočių sodžiuje rugpiūčio 18 d. irgi su didžiausiu pasisekimu. Būtų pagirtinas dalykas, kad moksleiviai visuomet per vasaros atostogas ruoštų, ypač mūsų gudėjančioj apylinkėj panašius vakarus. Tik gaila, kad mūsų apylinkėje lietuvių moksleivių skaičius, kas kartas vis mažėja. 1925 m. buvo apie 50, dabar gi vos tik 20, o naujų nėra. Taip pat apverktina, kad kai kurie seminaristai, kurie buvo Lietuvių Mok. Seminarijoje, užuot darbuotis, eina svetimiems bernauti. Gaila ir graudu, kad mūsų Nočios apilinkėje šviesos skleidėjų nedaugėja, o kas kart mažėja! Bet turime vilties, kad susilauksime geresnių laikų!

Lietuvis.

Švenčionių apskr.

Murmos, Mūsų sodžiuje nelabai daug jaunimo, bet gi apsišvietęs, skaito laikraščius. Sekmadieniais susirinkę padainuoja lietuviškas daineles ir gražiai pažaidžia.

Kas apie mūsų sodžių buvo minėta ta 31 „V. R.“ numeryje, tai viskas netiesa.

Mažutis.

Jaciūnai. Sodžius nedidelis, 20 gyventojų. Trečdalis gudų, visi kiti lietuviai. Kaip ir kiti sodžiai taip ir mes po truputį žengiame pirmyn, nors prieš karą, kuomet kaimyniniai sodžiai, kaip pav. Rikonys buvo susipratę—lietuviai, mūsų sodžius buvo sugudėjęs ir tamsus. Bet dabar pasikeitė. Rikonių jaunimas jau net maldaknyges perkasi lenkiškas, mat su lietuviškomis gėda ir „nešliakecka“ į bažnyčią vaikščioti. Tuo tarpu mūsų sodžiuje yra įkurta Šv. Kazimiero Draugijos skyrius, skaitome laikraščius, knygas. Tiesa, laikraščių kiek mažoka: „Vilniaus Rytojaus“ 2 ir „Jaunimo Draugo“ 2. Bet su laiku skaitysime daugiau.

Rugpiūčio mėn. 25 d. vietinio Šv. Kazimiero D-jos skyriaus valdyba suruošė vakarėlį. Vaidino: „*Degtinė*“ ir „*Aklą supras — kvailą pažins*“. Be to buvo berniukų gimnastika, mergaičių šokis „Baltos akacijos“ ir „Pilypas su Darata“.

Viskas būtų gerai, tik gaila kad turime daug priešų, netik gudelių tarpe, bet ir mūsų mergaičių tarpe, kurių dalis, sušaukus Šv. Kazimiero Draugijos srsirinkimą ar šiaip paskaitą, stengiasi kitus atkalbinėti. Gėda!

Zuikis.

Kretonys, Kaltinėnų valš. Biaurus paprotys. Pas mus, ypač jaunimo tarpe, įsivyravo labai biaurus paprotys — nuolatinis kortomis lošimas. Kortoms lošti parsikviečiama net iš kitų sodžių jaunimas ir lošiama ištisas naktis. Kam nors prasilošus ir negalint sumokėti, kortininkai daro „teismą“. Apsupa prasilošusiam paklode galvą ir paskui visi muša. Nejaugi tai negėda lietuviškojo sodžiaus jaunimui šitaip kvailai elgtis. Laikas jau liautis.

Liūtas.

Rokiškė, Daugeliškios vals. Mūsų sodžius turi 8 ūkininkus. Visi li tuviai, bet retai kuris moka lietuviškai kalbėti. Tik moka iš lietuvių pasijuokti. Žmonės gyvena labai skurdžiai, nes žemė nederlinga. O už vis sunkiausia su mokesčiais. Nuvažiavę mūgėn parduoti ką, o paskui nueina išgerti ir pasėja pinigus karčemoje. Paskui sako negali, už ūkio užsikabinti. Mūsų gyventojai tautiško susipratimo neturi, bet vistik mergaitės užsirašusios Šv. Kaz. Dr. skyriun: Ožionių ir Duobariškės. Galima pagirti tik sodžiaus mergaitės ir kai kurie ūkininkai pav. V. C., kuris kas sekmadinis perka „V. R.“ ir skaito su šeimyna. Mūsų mergaitės skaito iš Dr. Šv. Kaz. įvairias knygeles ir kitiems duoda. Kas sekmadienis jos susirinkę padainuoja lietuviškų dainelių. Taigi valio mūsų dainininkės.

Patrijotas.

Švenčionys. Rugsėjo 1 dieną Lietuvių gimnazijos salėje buvo surengta lietuvių vakaras. Lošė Švenčionėlių Šv. Kaz. skyrius jau trečią kart P. Vaičiūno 4 veik. dramą „Sudrumstoji Ramybė“.

Veikalas gan ilgas ir sunkus, teatriškas veikalas ir žinoma daugumai yra nesuprantams, iš to ir nuobodus. Šį kartą tačiau sulošti pasisekė nepergeriausia, mat apsirgus vienam iš artistų, jo vietą turėjo užimti visai kitas asmuo.

Lošimas prasidėjo gan vėlai, 10 val. v. ir nusitęsė iki 2 v. ryto. Publikos prisirinko neperdaugiausia. Daug matėsi miesto girtų kuliganų, kurie tik trukdė visokiais būdais klausytojams. Stebėtina, kad policijos vadas, kuris čia buvo, nors ir labai prašomas, kad sustabdytų tokius kuliganiškus pasielgimus, ramiai į tai žiūrėjo. (Kuliganų reikia neįsileisti patiems. Red.)

Reikia padėkoti rengėjams, kad, nežiūrint sunkumų, kurių sudaro šis veikalas, vistik net tris kart pastatė jau Rytų Lietuvoj. Matosi yra pasišventimas ir vienybė.

— X —

Breslavės apskr.

Nagėnai. Rimšės valsč. Vietinis Šv. Kazimiero skyrius, prie kurio prisirašę aplinkiniai sodžiai kaip. Vilkuočiai, Vilnuokai, Birdekiniai ir kiti kas kart žengia pirmyn tautinio susipratimo keliu.

Rugpiūčio 25 d. suruošė viešą vakarą Nagėnuose p. B. Paukštės kluone. Programoje buvo 3 veiksmų komedija: „Amerika Pirtyje“, deklemacijos žaismai ir šokiai.

Scena įrengta gražiai, sumaniai. Kluonas buvo papuoštas tautiškai, bet papuošimas nepatiko Rimšės policijai. Ši atvykusi puolė skyriaus pirmininką. **Po ilgų ginčių priversti buvo tautinius papuošalus nuimti**. Neatsižvelgiant į lietų publikos prisirinko pilnas kluonas. Vakaras visiems paliko gerą įspūdį

Svečias.

Rimšė. Visa parapija grynai lietuviška. Žmonės gyvena gan vargingai. Bažnyčioje pamaldos laikomos lietuviškai ir pamokslas lietuviškas. Nuo kurio laiko klebonas nežinia kam, ėmė sakyti pamokslą lenkiškai susyk per atlaidus, pagaliau kas sekmadienis. Pamokslą sako prieš mišią kada sueina į bažnyčią visi lietuviai, ir jie turi klausyti svetima kalba pamokslo.

Būtų dovanotina, jei laikytųsi žmonių papročio: pašventimas, mišios, lietuviškas pamokslas, o tada gali sau sakyti ir lenkiškai ar rusiškai, kas jam patinka.

Tuo tarpu daromo atbulai. Pirma sako lenkišką, o paskiau lietuvišką pamokslą ir žodis žodin tą patį, todel per lietuvišką pamoksą dauguma eina iš bažnyčios, pasidaro sumišimas, ir norintieji išgirsti pamokslą — negali.

Tad klebonui reikėtų mesti pataikavimas ir nelaužyti vietinių nuo amžinų papročių ir nepiktinti žmonių.

Tautininkas.

Petkūniškė. Apsos valsč. Sodžius vidutinio didumo, vos 33 ūkininkai, visi lietuviai iš gimimo, bet kai kurie jau dabar neriasi iš savo kailio. O jis gerokai priaugęs, nes negali nusikratyti lietuvio vardo: aplinkiniai sodžiai vadina mus „lietviaki čornami podniabienami“. Nors mes turime „juodas burnas“, o jie baltas, betgi mes nemainysim savo juodųjų, nes pas mus yra įsteigtas Šv. Kazimiero D-jos skyrius. Iš Centro gavome knygų, be to buvo atsiųstas prelegentas p. A. B., kuris savo linksmumu, žaidimais ir šokiais pritraukė ir minėtus „baltaburnius“ pasižiūrėti, ką rodo „kine“, ir pasiklausyti, kaip dainuoja mūsų lietuvaitės.

Susipratimas dar ne per aukštas, bet pasidarbavus bus ir naudos. Atsiranda drąsuolių, kurie pradeda darbuotis, tik jiems neduoda ramumo. Petras Sergūnas už trispalves vėleveles, už lietuviškas liaudies daineles, žodžiu už trumpą pasidarbavimą buvo pašauktas Opsos postarunkan VI-11 d. Ten policininkas Morawski's, prisakė „cicho siedzieć, bo gdy kto mnie o tobie doniesie, że się zajmujesz politiką, będziesz karany“; peržiūrėjo laikraščius „Vilniaus Rytojų“ „Życie Ludu“ ir maldaknygėlę „Buk valia Tavo“, tuptelejo grindin koja ir paleido namo, pažadėjęs ateiti dar „ze zbadaniem“. Ligšiol neatėjo, pažino, kad tai ne zuikis iš pakrūmės išvyti.

Dabar jau ir mergaitės dainuoja laisvai, nes ir jos jau apsiprato su tuščiais p. Morawski'o grasinimais.

Labai malonu yra, kad amerikiečiai lietuviai, kurie yra nupirkę Zloto dvarą p. Šalna ir k. nesišalina mūsų ir skaito „V. R.“.

Simanas Kimsinis.

Gardino apskr.

Marcinkonys. 1920 m. turėjom „Ryto“ mokyklą, bet ji gyvavo neilgai vos pusantrų metų, po to buvo uždaryta ir mokytoja p. P. Zavišaitė išvežta į Vilnių. Ji daug per tą trumpą laiką pasidarbavo ir daug mus apšvietė. Nuo to laiko mūsų kaimo tėvai nebesirūpino lietuviška mokykla ir pradėjo leisti vaikus į lenkų mokyklą. Ir tik atvažiavus pas mus naujam klebonui A. R. mūsų jaunimas buvo sukrutęs, bet neilgam. Po to vėl ilgus metus snaudė. Net ir dainos aptilo, jų nesigirdi, nes mūsų mergaitės jau „poniom“ virto. Atsiradus L. Š. K. D-jos skyriui jaunimas pradėjo su noru rašytis. Šią žiemą net vakarėlį surengėm, bet daugiau nieko.

Laikas Marcinkonių sodžiuj krusterti!

Ąžuolo Lapelis.

Suvalkų apskr.

Punskas, Seivų valsč. Punsko valdiškos mokyklos vedėjas p. J. paskelbė vaikučiams sueiti užsirašyti rugsėjo 2 d. Paskelbime buvo pažymėta, kad neatėjusiems tėvams gręsia kalėjimas arba piniginė pabauda ligi 100 auks. Žinoma daugumas suėjo. Bet mūsų gerb. vedėjas p. J. susikvietė dar iš vakaro talkininkų, savo draugų, na, ir gerokai paūžė. Begerdami susipyko, smarkiai susimušė ir net iš revolverio paleido kelis šūvius į tarnaitę. Apsidaužė gerokai tarp savęs, net sienos buvo kruvinos, netik grindys. Pranešė policijai, bet ši niekaip negalėjo numalšinti įkaušiusių. Pagalios surišo tą, kuris žaidė revolveriu ir paguldė užnešę ant mokyklos aukšto. Tas pradėjo ten rėkti. Žmonelės persigandę ir neužrašę tą dieną vaikų, išsiskirstė.

Nep. Akis.

Nepriklausomoj Lietuvoj.

Skridimas aplink Lietuvą.

Trys Liet. arm. karininkai kap Mačiuika, vyr. leit. Mikėnas ir vyr. leit. Tamošaitis sumanė apskristi aplink Lietuvą. Rugpiūčio 25 d. kap. Mačiuikos vedami lėktuvai pakilo iš Kauno aerodramo.

Kelionė buvo suskirstyta į tris etapus. Pakilę nuskrido prie demerkacijos linijos, ir ten skrido Rokiškio link. Oras buvo geras ir būdami ties Vieviu pakilo iki 2000 m. aukščio. Pirmas kelionės etapas baigėsi ties Rokiškiu. Čia lakūnai nusileido. Šis etapas buvo 200 kl. ilugmo, skrista 1 val. 30 min. Kiek pailsėję leidosi toliau. Oras pablogėjo. Daugiaų negalima buvo iškilti, kaip 1.500 m. vėliau ir 1000 m. Skrisdami latvių pasieniu lakūnai matė tolumoje Rygos įlanką. Iš Rokiškio, per Panemunėlį, Biržus, Skuodą nuskrido Klaipėdon, kur nusileido. Antras kelionės etapas buvo 360 kl. ilgumo, skrista, 1 val. 40 min. Liko paskutinis kelionės etapas iki Kauno. Oras vis blogėjo. Lakūnai per Vilkaviškį Kalvariją skubino Kaunan. Nuo Alytaus ligi Kauno skrido lyjant.

Trečias kelionės etapas buvo 372 kil. ilgumo, skrista arti 2 val.

Lakūnai kelione labai patenkinti. Iš viso skrido su mažomis petraukomis 5 val. 10 min. Vidutiniai per valandą skrido 200 kil. Panašių skridimų bus ruošiama ir daugiau.

Lietuvos „Svečiai“.

Rugpiūčio mėn. 27 d. Trakų apskr., Medveduvkos kaimo gyventojas pil. Šeškauskas savo namuose sugavo lenkų pašto karvelį. Ant karvelio kairiosios kojos aliumininis žiedas su lenkų ženklu ir raidėmis „V. P.“ 3098 nr.

Po karvelio sparnais rasti neišskaitomi, raudoni ženklai.

Taip pat Matilda Keselienė, gyvenanti Apynių g. 8 nr. atnešė į policijos nuovadą karvelį.

Keselienė karvelį pagavusi prie savo namų. Apžiūrėjus paukštį nustatyta, kad tai lenkų karo pašto karvelis. Tai rodo ženklai ir žiedai su lenkų aru.

Paskutiniuoju laiku, ypač prie administracijos linijos, nuolat pagaunami panašūs paukščiai tačiau Kaune juos kiek rečiau pagauna.

Sugrįžo prof. Voldemaras.

Pereita antradienį sugrįžo iš Genevos Lietuvos ministerių pirmininkas prof. Voldemaras. Kiti Lietuvos delegacijos nariai dar paliko Genevoje, kur darbuojasi įvairiose Tautų Sąjungos komisijoje.

Lietuvos — Latvijos prekybos sutartis.

Spaudos pranešimu spalių mėnesio pradžioje prasidėsiančios prekybos sutarčiai sudaryti derybos tarp Lietuvos ir Latvijos vyriausybių. Dabar abiejų valstybių užsienių reikalų ministerijos ruošia projektus ir medžiagą. Tikimasi, kad šiuo žygiu pavyks sudaryti taip reikalinga abiem valstybim sutartis.

D-ras Jonas Šliūpas apsivedė.

Iš N. Lietuvos pranešama, kad buvęs „Aušros“ redaktorius ir žinomas lietuvių tautinio atgimimo veikėjas d-ras Jonas Šliūpas nesenai apsivedė turėdamas 70 metų. Susituokė d-ras Šliūpas katalikų bažnyčioje, atlikęs visus bažnytinius formalumus.

D-ras Šliūpas, kaip žinome, yra Lietuvos laisvamanių vadas ir didelis katalikų Bažnyčios priešas.

Nuncijus Bartaloni paskirtas Egiptan.

Spaudos pranešimu, buvęs ligi šiol Vatikano nuncijus Lietuvoje mgr. Bartaloni tapo paskirtas nunciju Egipte. Kas bus paskirtas popiežiaus atstovu prie Lietuvos vyriausybės, tuo tarpu dar nežinia. Reikia pridurti, kad del tos atamainos, lenkų spaudoj buvo pasirodę piktų žinių, kad tarp Lietuvos su Vatikano esą nutraukti santykiai. Aišku, kad tai gyvas prasimanymas.

Kun. kanaun. Juozo Tumo (Vaižganto) jubiliejus.

Šio mėn. 8 dieną suėjo lygiai 60 metų amžiaus žinomajam mūsų tautos veikėjui ir rašytojui — publicistui kun. kanaun. Tumui. Tas sukaktuves minėjo visa Lietuva. Negalėdami prisidėti prie tų sukaktuvių aktyviai, „Vilniaus Rytojaus" redakcija reiškia brangiajam Jubiliatui nuoširdžiausių linkėjimu — Ilgiausių metų!

Kun. Purickis suspenduotas.

„Rytas" praneša, kad Lietuvos arkivyskupo parėdymu kun. J. Purickis galutinai degraduotas iš kunigų ir net ekskomunikuotas. Reikia čia pažymėti, kad kun. Purickis jau nuo senai nebeeina kunigo pareigų. Kurį laiką buvo Lietuvos užsienių reikalų ministeris, „Lietuvos" redaktorius. Dabar d-ras J. Purickis yra Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininkas ir „Lietuvos Aido" redaktorius.

VIETOS KRONIKA.

Prancūzų parlamento atstovų atsilankymas ir naujas mūsų krašto „istorikas".

Pereitą savaitę Vilniuje ir Trakuose lankėsi Prancūzijos parlamento atstovų grupė, atvykusi iš Varšuvos specijaliu traukiniu. Žinoma, kaip paprastai, taip ir dabar atvykusius svečius priėmė su didele pompa. Visose tose priėmimo iškilmėse įdomiausia, betgi buvo oficijalinės lenkų kalbos. Štai sakysime, kad ir bebekų šulo Kościałkowski'o kalba. Tikrai istorinė. Tas ponas, matyt Georgo salėje, budamas gerokai įkaušęs, išdrožė: „Pilnai galiu tvirtinti (Ramiai! P. Kościałkowskis tvirtina!), kad lietuvių pretensijos prie Vilniaus neturi jokių nei istorinių nei etnografinių pamatų. Vilniuje 100 atsitikimų tik kartą užgirsite lietuvių kalbą". Prašome naują Vilniaus Universitetui „istorijos" profesorių. Dabar jau turėsime du mūsų krašto praeities „žinovus" — Obstą ir Kościałkowskį (Prašome nesupainioti tikrojo istorijos profesoriaus p. St. Kościałkowskio). Kiti vėl tvirtino, kad p Želigowskis kalbėdamas priminęs, kad „mes esame lietuviai". Bendrai. visose lenkų kalbose labai smarkiai buvo pabrėžiama tų ponų „lietuviškumas". Tik visa nelaimė, kad gudrūs prancūzai žino tą tariamąjį lietuviškumą, kuriuo paskutiniais laikais labai plačiai pradedama spekuliuoti.

Ir Cz. Jankowskis akmenų mėgėjas.

Neužmiršome dar „Słowo" redaktoriaus p. M. grąsinimų lietuviams, kad juos apmėtys akmenims Snipiškių batsiuvių bobos, štai nesenai senyvo amžiaus žinomas Vilniuje p. Cz. Jankowskis kalbėdamas apie p. L. Abramavičiaus krašto politiką, irgi užsispyręs tvirtina, kad Vilniaus bobos mėtys lietuvius akmenimis. Po visa to gauname įspūdžio, kad jei ne „Słowo" redakcijoj, tai kur nors Snipiškėj tie ponai turi prisivežę gerokus akmenų sandėlius. Bet lazda turi 2 galus.

Striukai.

Visokio plauko partijos ir partijėlės jau buvo pradėjusios ruoštis Ligonių Kasos rinkimams, kaip štai gauta žinia, kad rinkimai atidėti neribotam laikui. Matyt ar nebus paskirtas vyriausybės komisaras.

Kvaila rekliama.

Kaip žinome, šiemet Poznanėje yra suruošta paroda, kurią raginama kuoskaitlingiau lankyti, duodami palengvinimai, nuolaidos ir t. t. Be to iš kaikurių vietų nuvežta keletą ūkininkų. Taip pat nesenai nedidelė ūkininkų grupė ir iš Švenčionių apskrities buvo nuvežta Poznanės parodon. Ir kas tame nuostabaus. Jei veža, kodel nevažiuot, juk nieko nekainoja. Toje grupėje buvo ir Disnos sodžiaus, Tverečiaus valsčiaus ūkininkas Voldemaras, Lietuvos ministerių pirmininko tikras brolis. Del to dalyko visa lenkų spauda padarė didžiausią rekliamą pavadindami žinutę „Woldemaras na wystawie poznańskiej". Mat tuo būdu manoma užimponuoti skaitytojus, kad girdi, kaip svarbu yra pamatyti tą parodą, jei net ją lanko Voldemaras.

Nuteisė gudų veikėją

Pereitą pirmadienį Vilniaus Apygardos teismas po kelių dienų nagrinėjimo gudų veikėjo Jurgio Sabaliaūskio bylos, nuteisė jį šešiems metams sunkiųjų darbus kalėjimo už aktyvų dalyvavimą gudų „Hramadoje".

Pamirė advokatas St. Mickevičius.

Laikraščiai praneša, kad šio mėn. 7 d. Radomo mieste pamirė žinomas Vilniuje advokatas Stepcnas Mickevičius. Jis buvo kėlimo iš N. Lietuvos ir gyvendamas Vilniuje priklausė prie lenkų partijos „Wyzwolenie". Jis su draugais dalyvaudamas vadinamajam „Vilniaus Seime" griežtai priešinosi Rytų Lietuvos inkorporacijai prie Lienkijos („wcielenie bez zastrzeżeń").

Mirė turėdamas 48 metus.

Vilkų gaujos.

Iš provincijos pranešama, kad kainuviose vietose pasirodė didelės vilkų gaujos. Ypač daug vilkų baslosi po miškus Benekainių ir Varanavos apylinkėje. Taip pad duoda pažinti savo galybę vilkai ir Švenčionių apskrity. Ruošiamos medžioklės mažai teišnaikina vilkų. Del to seni žmanės tvirtina, kad reikia laukti vėl gilios žiemos.

Plečkaitininkų „kongresas".

Rugsėjo 7 ir 8 d. plečka tininkai buvo susirinkę Vilniuje į „kongresą". Lenkų spauda sako, kad jų ten susirinko apie 20. Pirmininkavo Jauniškis ir Paplauskas, dalyvavo ir Ancevičius. Per „kongresą" tarp kita buvo nutarta į skysti Lietuvą viso pasaulio socialistams, Tautų Lygai ir Europos valstybėms už plečkaitininkų suėmimus. Kažin ar savo skundę jie pasigirs už ką nuos suima ne tik Lietuvoje, bet ir Vokietijoj?

Autobusų linija Vilnius—Latvija.

Spaudoj pasirodė žinių, kad autobusų savininkų Sąjunga esanti nutariusi atidaryti autobusų susisiekimo liniją tarp Vilniaus ir Latvijos. Tai manoma įvykdyti kitų metų pavasarį. Ar toksai projektas kada nors bus įgyvendintas, tenka abėjoti, nes ligšioliniai mūsų krašte kursuoją autobusai yra labai menkos kon strukcijos. Beto buvo spaudoj pasirodę žinių, kad nuo šio mėn. 1 d. bus atidaryta autobusų susisiekimo linija tarp Vilniaus ir Varšuvos. Tuo tarpu nieko panašaus nesigirdi.

Žinoma, tuomet dirbs, kai negal ma.

Vilnius belenktyniuodamas su kitais Rytų Lietuvos miestais ir miesteliais visomis išgalėmis stengiasi atsistoti pirmoj vietoj. Kad kuo nors išsiskirti pav. iš Smarganių ar Maladečno, sumanė asfaltuoti gatves. Privežė pašto aikštėn akmenų, užvertė gatvę, keli akmenininkai paskaldė akmenis ir liovėsi. Magistratas mėgino atiduoti kam nors pašalinimo tą darbą ir tam tikslui vedė derybos, ruošė pasitarimus, kurie niekuomet neįvykdavo, kol galų gale kai kas nutarė pradėti asfaltuoti Mickevičiaus gatvę. Darbas turi prasidėti šio mėnesio vidury. Žinoma, gatvę suvers, judėjimą uždarys, o tuo tarpu ateis žiema.

Štai kaip šeimininkaujama Vilniuje.

Žydai nesilauna protestuoti.

Vilniaus žydai jau kuris laikas kartas nuo karto ruošia mitingus, protestų rezoliucijas, renka nukentėjusiems nuo arabų Palestinoje savo tautiečiams aukas, žodžiu viską daro, kad užmanifestuoti savo solidarumą su Palestinos žydų nusistatymu.

Sako pasipiktinę.

Tenka patirti, kad kai kurie Vilniaus žydų laikraščiai, kaip „Tog" ir „Ceit" esą smarkiai pasipiktinę del mūsų tiesos pasakymo apie gešeftinius žydų susivažiavimus Linkmenyse.

Matyt tiesa akis bado.

„Vilniaus Kalendorius".

Kaip kitais metais, taip ir šiemet spausdinamas 1930 metams „Vilniaus Kalendorius", kuris išeis spalių mėnesio pradžioje. Kalendorius bus gausiai iliustruotas, o viršelis spalvotas. Jame tilps daug visu sričių pasiskaitymų ir naudingų ūkininkams straipsnių.

Kažkas netvarkoj.

Suruošus Prancūzų parlamento narių grupei priėmimą Vaivadijos rūmuose, joje dalyvavo be oficijalių asmenų, pravoslavų vyskupas, senatykių sąjungos pirmininkas, karaimų hachamas. Tik nebuvo nei Vilniaus.. arkivyskupo nei sufragano.

Baisios audros pasekmės.

Šiomis dienomis Braslavės apskrity siautė audros su perkūnija. Audros metu nuo perkūnų trenksmų kilo devyniose vietose gaisrai, sunaikinę daugely vietų triobėsių su suveštais javais.

Nejaugi ne laikas kiekvienam ūkininkui įsitaisyti perkunsargį, kuris apsaugotų jo turto sunaikinimą.

Dar vienas lombardas.

Magistratas nieko geresnio negalėdamas išgalvoti, sumanė esančiose prie buv. pranciškonų bažnyčios rūmuose įsteigti naują lombardą. Tam, tikslui pradėta minėtų rūmų remontas.

Štai kaip šeimininkaujama. Užuot valyti Vilnių iš mėšlų, užuot lyginti surąstas galves ir pasirūpinti miesto gyventojų vargų sumažinimu, magistratas už sekvestratorių surinktus mokesnius stato lombardus, į kuriuos žmonės turės nešti paskutinius savo daiktus, kad kaip nors išsigelbėti iš skurdo.

Ir tuo pat laiku paskyrė kiekvienam lavnikui po 400 zlotų, kad jie galėtų atlankyti Poznanės parodą.

Liuksusinis pinigų svaidymas!

Bibliografija.

„Mūsų Kelias"

Tai yra vardas knygutės išleistos Chicagoje, Gll, Amerikoje. Štai kaip apie ją rašoma „Drauge", Amerikos lietuvių laikraštyje:

Parašė kun. Jusevičius. Ši knygelė yra išėjusi iš spaudos tiktai pora mėnesių ir reikia pripažinti, jog ji daro garbės autoriui, kuris taip nedidelėje knygelėje (tik 69 pusl.) sugebėjo lengva, suprantama lietuvių kalba išdėstyti reikalingiausius dalykus musų amžinąjai laimei pasiekti.

Galima stačiai pasakyti, jog šios knygelės kas sakinys, tai brangiausis daimentas. Ją galima prilyginti prie mažos, pilnos daimentų dežutės, kuri, kad ir nedidelė, tačiau turi savyje dideles vertybes.

Be aiškių, lengvai prieinamų įrodymų, knygelė yra pilna gražių gyvenimo pavyzdžių, kurie dar įspudingiau paaiškina išdėstytas tikėjime tiesas.

Ji skaityti ne tik nenuobodu, bet juo labiau įsigilini, juo labiau norisi skaityti. Žmogus skaitai, lyg senovės gražią, žavėjančią pasaką, kurios dugne gludi gili, vedanti prie laimės sektina mintis

Taigi, patarčiau šią knygelę visiems, kad ir netikintiems, įsigyti, ypač kad ir jos kaina yra tiktai 25c. ir pačiam stropiai pasiskaityti, o ypatingai prislėgimo valandoje, ir su kitais josios turiniu pasidalinti.

Knygelėje atsispindi visas, jaunojo, autoriaus, Dievo tarno, kun. Jusevičiaus gilus tikėjimas, jautri širdis, pilna pašiventimo Dievui ir žmonėms, ir troškimas patarnauti žmonių sieloms ne vien savo knygiškuoju lig bitelės triūsu, bet ir savo gražia plunksna.

Delto, kun. Jusevičių, pirmąjį kartą iškėlus aikštėn savo plunksnos darbelį, galima nuoširdžiai pasveikinti ir palinkėti kad jis ir toliau nekastų po žeme savo talento, o darbuotūs šioje srityje ir Dievo garbei ir žmonių naudai.

Aukos.

Nukentėjusiems del nederliaus šelpti.

Liko (žiūr. „V. R." N. 34.) — 657,77 sk.
iš Amerikos J. Leonait's
(skelbta N. 29.) — 441,50 sk.
Kartu 1099,27 sk.

Iš jų nusiųsta:

Veliganų sodž.	—	30 auks.
D. Kužių „	—	60 auks.
Kaminkų „	—	60 auks.
Biliunų „	—	60 auks.
Butrimonių	—	60 auks.
Šalakundžių	—	30 auks.
Viso		3000. auks.
Liko	—	799.27.

Š. m. rugsėjo 14 dieną 7 val. v. Bikėnų sodž. Dukšto valsč. ruošiamas

Lietuvių Vakaras

Programoje:

1. „Nesipriešink" I veiks. komedija.
2. Monologai.
3. Deklamacijos.
4. Žaismai ir šokiai pritariant dūdų orkestrui.

Prašoma atsilankyti Gerb. jaunimą iš aplinkinių sodžių.

Šv. Kaz. D-jos skyriaus valdyba Bikėnuose.

Leidėjas ir Atsak. Redaktorius Julius Navikas

„RUCH" Spaustuvė, Totorių g.